

*Katolický
mesačník*

*7
8*

1989

Úmysly Apoštolátu modlitby:

Júl:

ZA VŠETKÝCH TRPIACICH, NAJMÄ ZA TÝCH, ČO SÚ POSTIHNUTÍ NEVYLIEČITEĽ-
NÝMI CHOROBAMI

Srdce Ježišovo, daj našim biskupom stále viac svetla, odvahy a apoš-
tolskej horlivosti!

August:

ZA VÄČŠÍ VZÁJOMNÝ REŠPEKT A SOLIDÁRNOSŤ MEDZI NÁRODMI, NAJMÄ V LATINS-
KEJ AMERIKE. Srdce Ježišovo, daj kňazom v duchovnej správe všetky
potrebné milosti!

Uskutočnené púte:

17/18.6. České Budějovice+Prachatice

1/2.7. Levoča, Višňové pri Žiline

Púte v nasledujúcich 2 mesiacoch:

15/16.7. Panny Márie Karmelskej - Gaboltov

16.7. " " " - Stropkov, V.Šariš, Humenné, Topoľ-
čianky, Hontianske Nemce, Nitr.Pravno

5/6.8. Panny Márie Snežnej - Uhorná, Bratislava-Kalvária

12/13.8. Nanebovzatie P.Márie - Nitra-Kalvária,

19/20.8. " " Staré Hory, Prievidza, Klokočov, Lutina (gr.kat.)

7.9. Troch bl.koš.mučeníkov - Trnava, kostol jezuitov

10.9. Narodenie Panny Márie - Bratislava-Marianka

Otvor naširoko svoje srdce добрote a urob ju sprievodkyňou svojho
života!

Neboj sa jej! Nikdy ťa nezradí.

Budeš niekedy ľutovať, že si bol tvrdý alebo slabý; nikdy, že si bol
dobrý.

Ak azda niekedy iní zle pochopia tvoje úmysly, ak zabudnú na tvoje
dobrodenia alebo ich odmenia nevďačnosťou, budeš mať najväčšiu útechu
vo svojom svedomí, že si sa nikdy neprehrešil proti добрote.

Ak budeš dobrý, budeš stále lepší a šťastnejší.

Niet väčšieho zdroja pokoja a radosti, než je úprimná dobrota.

/Z knihy "Buď dobrý" podľa J.Guiberta/

Z O B S A H U :

	str.
<u>Z domova:</u> Kardinál Tomko druhý raz vo vlasti	3
V čom je veľkosť kardinála Tomáška	4
Reakcie na listy o.biskupa Korca	5
List kňazov rožnavskej diecézy	6
Púť ku cti sv.Klem.M.Hofbauera v Brne	8
Prehliadka rytmických skupín na Morave	11
Na Morave serióznejšie hodnotia náboženstvo	13
Sú Katolícke noviny už katolícke?	16
<u>Zo sveta:</u> Správy zo ZSSR, Číny, Vatikánu, NDR, Poľska, USA, Maďarska	17-22
Z tlačovej konferencie Sv:Otca	23
<u>Na štúdium:</u> Hnutie "Comunione e Liberazione"	34

KARDINÁL TOMKO DRUHÝ RAZ VO VLASTI

Keďže jeho 85-ročná matka zomrela, prišiel kardinál Jozef Tomko druhý raz v r.1989 do rodnej vlasti, aby sa zúčastnil 9.5.1989 jej pohrebu v dedinke Uđavské na východnom Slovensku.

Po príchode 8.5.1989 do Bratislavy poctil svojou-vyššou hodinu trvajúcou, v krátkom čase druhou - návštevou bratislavskú bohosloveckú fakultu. Prihovoril sa seminaristom v asi 50-minútovom príhovore.

Zdôraznil, že aj pri misijných cestách si ukladá vždy za povinnosť navštíviť seminár, nielen preto, že seminaristi sú budúcnosťou Cirkvi, ale aj preto, že seminaristi sú nositeľmi povolania. Povolanie nie je iba svätá ambícia, ale je to volanie Božie, volanie stať sa - alter Christus - druhým Kristom, v oddaní svojich osôb Kristovi natoľko, že cez nich sa uskutočňuje Božia vôľa. V knazovi sa stretáva nebo so zemou, človek s Bohom. Knaz má prinášať ľuďom Krista. Vtelenie Božieho Syna je taký historický fakt, že ho treba kričať na všetky strany. Ale najprv, aby mohol byť Kristus ohlasovaný, musí byť v knazovi žitý. Knaz musí s ním vedieť žiť ako so živým, nie ako s nejakým obrazom alebo s nejakou históriou. On je vzkriesený a viac neumiera. On je medzi nami. A knaz s ním žije ako s osobou, priateľom, Bohom, Majstrom, Veľknazom natoľko, že jeho existencia má zmysel iba v spojení s Kristom. Lebo každý knaz chce byť šťastný. V živote byť šťastný znamená dosiahnuť to, po čom túžime. Knaz má tiež srdce, potrebuje milovať. A treba vedieť milovať Ježiša Krista a iných v Ježišovi Kristovi. Pri vysluhovaní knazstva sa knaz stretáva s ťažkosťami, ale i s radosťami. Ak nie je jeho stredobodom Ježiš Kristus, taký život nemá zmysel. Treba sa vedieť naučiť žiť s ním tu, v seminári. To je cieľom výchovy v seminári, ktorý nie je len škola. Počas rokov v seminári je treba vyťažiť čo najviac. Pobyť a štúdium nie je len pre diplom, ale na to, aby sa knaz stal druhým Kristom, aby vedel seba samého preporodiť na Ježiša Krista - v novej osobe, v novom stvorenstve. Nie je to ľahká vec, je treba k tomu osobnú askézu. Zrelosť človeka spočíva v tom, že sa stáva osobou zjednotenou, nie rozpoltenou. A knaz má byť takou zjednotenou osobou, má byť vodcom. Svet dnes prijíma učiteľov, ak učia viac príkladom ako slovom. A v seminári sa ponúka disciplína k výchove osobnosti. Vo vnútri každého seminaristu to musí "klapať" s Ježišom Kristom, do hĺbky " klapať " .

Otec kardinál to spomína seminaristom preto, lebo aj on to žil, tu v Bratislave viac ako dva roky, v Ríme tie problémy žil 21 rokov - v seminári. A tak teraz na svojich cestách považuje vždy za veľmi dôležité navštíviť seminár. Podľa štatistiky vo svete je 187 veľkých seminárov so 17,5 tis. seminaristami a vyše 500 malých seminárov so 43,5 tis. malými seminaristami. Vo svete sú semináre na výške, ale i semináre úpadkové. Tam, kde niet presvedčenia, že určitá sebadisciplína je nutná, tam to krachuje; kde je dobrá vôľa, aj keď sú slabosti, tam to napreduje. Knaz je taký, aký je seminarista.

Potom otec kardinál vyzval seminaristov k otázkam. Na otázku o rozdieli medzi úpadkovým a prosperujúcim seminárom poukázal na krízové obdobie, ktoré postihlo semináre aj na misiách. Teraz sa z toho dostávajú tak, že počet seminaristov narastá. Podotkol, že aj Bratislava potrebuje nový seminár, na čo sa ozval aulou búrlivý potlesk, ale nezabudol poznamenať, že nie múry robia seminár. Keď seminár je aj moderný, ale niet v ňom ducha, tak upadá. Na riešenie týchto problémov bola zvolaná hromadná porada členov kongregácie " propaganda fide ", kde boli vypracované línie k náprave tam, kde je to zlé a k povzbudeniu tam, kde je to dobré. Zákroky smerujú na hĺbku a vedenie

úplného duchovného života na 100 % - a vtipne dodal, že u nás je to na 120 %, aby to vyšlo aspoň na tých 99 %, na čo sa aulou ozval búrlivý smiech a potlesk.

V ďalšom otec kardinál spomenul potrebu misií a misionárov v Cirkvi, aj zo Slovenska. Predložil moderný spôsob misionárčenia, v ktorom diecézni kňazi idú do misií ako na kontrakt, na 5 až 7 rokov. Spomenul, že pri rozhovore s predstavenými seminára pripomenul " otvorenie okien " - aj v štúdiu, aula sa opäť ozývala potleskom, - aj v štúdiu cudzích jazykov a vtipne poznamenal, ako ďaleko sa dá dôjsť s východniarčinou.

Otec kardinál nezabudol odovzdať pozdrav od Sv. Otca a stručne popísal jeho poslednú apoštolskú cestu do niektorých afrických krajín.

Na otázku o stavbe nového seminára povedal, že vonkajšie okolnosti sú jasné, treba ich zlepšiť. Avšak v každom seminári, či prosperuje alebo je úpadkový, sú tie isté predpoklady a seminár, to nie je vec iba vedenia, ale vec vedenia aj spolupráce medzi vedením a seminaristami. V dobre prosperujúcom seminári sa povolanie vyčistí. Ovzdušie sa vytvára v spolupráci, v pomere medzi predstavenými a seminaristami.

Na slová otca rektora, ktoré odzneli v súvislosti so zmŕtvychvstaním a veľkonočným tajomstvom, nadviazal otec kardinál skúsenosťou z návštevy rodného kraja zpred dvoch mesiacov, o ovocí z kríža a utrpenia, ktoré mu predostrela mládež z Humenného. Otec kardinál zdôraznil potrebu naučiť sa prijímať kríže, aj kríže z vlastnej slabosti. Tieto keď zachytíme, pokorne prijmeme a prekonáme silou vzkrieseného Krista, vtedy On bude žiť v nás. Pritom sa otec kardinál preniesol v duchu do Brusely, na svetovú výstavu, kde mal svoj pavilón aj Vatikán. Tu zostal v ňom obrovský dojem z gigantickej sochy Krista s rozťahnutými rukami, ktorý vládne a je Pánom dejín. Aj tých dejín, ktoré zdanlivo rysujú iní, ale nakoniec ich privádza On k dobrému. Cez preporodenie národov napr. čo vykonal Kristus cez našich vierozvestcov, keď my dnes meriame dopad ich práce. A každý kňaz je povolaný vykonať dielo, aj keď samo o sebe bude malé. Kristus ho pretvorí na veľké dielo.

Na záver nasledovali odkazy seminaristov pre Sv. Otca, výzva otca kardinála do misií a po krátkom rozhovore s predstavenými seminára a za sprievodu piesne " Kristus kraluje, Kristus víťazí " sa rozlúčil a odišiel na východné Slovensko.

Dňa 9.5.1989 o 10.hod. sa konal v Uďavskom pohreb kardinálovej matky, ktorého sa zúčastnilo vyše 160 kňazov a niekoľko tisíc veriacich. 10.mája slúžil kardinál sv.omšu v Slovenskej Kajni.

V dňoch 9., 10. a 11.5.1989 sa kard.Tomko zhováral s mnohými kňazmi, rehoľníkmi, rehoľnicami a laikmi, o.i. s predstaviteľmi Laického apoštolského hnutia na Slovensku.

12.5. sa ešte kardinál stretol s biskupom Sokolom, potom v Prahe s kardinálom Tomáškom a odtiaľ odletel do západnej Európy.

V ČOM JE VEĽKOST KARDINÁLA TOMÁŠKA

Bolo to pred 10-imi rokmi v Krakove. Počas prvej pápežovej návštevy v Poľsku sme sa skupina českých a slovenských pútnikov stretli s kardinálom Tomáškom v kláštore, kde býval. V improvizovanej besede padla otázka, prečo biskupi v Československu nevystupujú rovnako verejne a odvážne za práva veriacich ako biskupi v Poľsku. Kardinál Tomášek odpovedal, že v Československu biskupi nemajú takú podporu veriacich ako poľskí biskupi. Ktorýsi z našej skupiny povedal, že by mali podporu aj u nás, keby sa odvážili ju vyhľadávať a prijímať.

Odvtedy uplynulo 10 rokov. Kardinál Tomášek ako jediný z oficiálne pôsobiacich biskupov v Československu mal formát verejne vyzvať predstaviteľov vlády, aby prestali s potláčaním cirkvi a veriacich. Svojimi postojmi vyvolal u veriacich širokú odozvu a podporu, ktorá zatiaľ vyvrcholila minulý rok okolo 600 tisíc podpismi pod petíciu

za práva veriaciach. Bez kardinálovej výzvy by nebolo možné zhromaždiť toľko podpisov. Kardinál si dopisuje s predsedom vlády, ale súčasne prijme v arcibiskupskom paláci každého návštevníka a jeho kancelária odpovie na každý list. Možno že práve tam niekde korení jeho veľkosť. Sám som mal šťastie byť prijatý kardinálom a návštevy u kardinála patria k mojim nezabudnuteľným zážitkom. Mohutná postava starého kardinála sa prirodzene a zároveň samozrejme vyníma v historickom prostredí arcibiskupského paláca na Hradčanoch, v bezprostrednom susedstve sídla českých kráľov. Postava kardinála Toláška v mojich očiach zosobňuje kontinuitu českých dejín. Nielen to. Kardinál je živým symbolom katolíckej Prahy, ktorú mám tak rád. Patrí k nej gotika Týnskeho chrámu, oživená prítomnosťou mladých ľudí v texaskách na každodenných bohoslužbách, barokové sochy svätých na Karlovom moste ako kulisa pre spevákov, gitaristov a predavačov vlastných umeleckých diel. Alebo trebárs kostol sv. Jiljí ako doklad rozporuplného vzťahu katolicizmu a českých dejín. Ešte viac než stavby vytvárajú katolícku Prahu živí ľudia. Poznám v Prahe byty, zavalené knihami, kde sa pestuje vrcholná teológia. Neraz som nocoval v rodinách s mnohými deťmi, vždy otvorených návštevníkom. Uprostred bežných domácich prác sa tam organizuje pomoc pre tých, ktorí ju potrebujú. Katolícki a nielen katolícki poverení z rôznych kútov Európy sa tam informujú o nás a my o nich. A koľko som zažil v Prahe diskusií o problémoch usporiadania spoločnosti, odvodeného od kresťanských etických zásad. Nad tým všetkým sídli kardinál Tomášek. Narodený v minulom storočí, opretý o 2-tisícročné skúsenosti katolíckej cirkvi, môže sa usmievať nad bezduchými rituálmi vo svojom susedstve. To všetko tu už bolo. Čas odhalil klamlivosť dobových hesiel. Ako trvalá hodnota je pred nami 90-ročný život muža, zasvätený službe evanjeliu. Takmer 20-ina dejín cirkvi. Úžasné!

K bohatstvám katolicizmu patrí úcta pred tajomstvami. Iba zdanlivo rozšíri naše poznanie rozdrobovanie tajomného celku na drobné racionálne epizódy. Zostaňte v úcte a pokore pred životom a dielom kardinála Tomáška a zvyšný čas venujte modlitbe.

Ján Čarnogurský

REAKCIE NA LISTY O.BISKUPA KORCA

Posledné dva obsiahle listy biskupa J.Ch.Korca /o ktorých sme písali v 5. a 6.čísle "at.mesačníka/ boli veľmi pozitívne prijaté v cirkevných kruhoch.

Napr. na list zaslaný redakcii Kat.novín /o "mierových" kňazoch/ reagoval kardinál Tomášek listom b.Korcovi:

Pax et Bonum!
Carissime!

Praha-Hradčany 28.5.1989

Velký dík a Pán Bůh zaplať za laskavě zaslanou kopii velmi důležitých připomínek.

Proto si můžeš klidně říci: "Dixi et salvavi animam meam!"
/red.volný preklad: Povedal som čo treba a tým som si zachránil dušu/

Bratrsky v Kristu pozdravuje

Fr.kard.Tomášek
arcibiskup pražský

List zaslaný Čs.televízii k seriálu "Kříž v osídlach moci" začal vysielat' vatikánsky rozhlas v stredu 31.mája. V 10 pokračovaniach /až do nedele 11.júna 1989/ prečítali v slovenskom vysielaní celý list b.Korca.

Medzitým Čs.televízia začala /30.mája/ seriál opakovať a noviny "Pravda" 20.júna napadli v tejto súvislosti vatikánske vysielanie a list b.Korca.

LIST KŇAZOV ROŽŇAVSKEJ DIECÉZY

Na rekolekcii rožňavských kňazov dňa 23.3.1989 /Zelený Štvrtok/ v Rožňave prečítal jeden z kňazov tento list dočasnému správcovi diecézy dp.Tiborovi Spišiakovi. Prítomní kňazi vyjadrili svoj súhlas s obsahom listu po prečítaní potleskom.

Osvietený pán Ordinár, drahí bratia v kňazskej službe,

vo chvíli keď už pomaly upierame svoj pohľad k tretiemu tisícročiu trvania kresťanskej éry, si v dnešný deň zároveň pripomíname uprostred kňazských radov malú udalosť jej začiatkov. Bola to udalosť skoro súkromná, pre vtedajší svet bezvýznamná, ale do dejín spásy ľudstva vošla ako medzník.

Bola to Posledná večera nášho Pána Ježiša Krista s učeníkmi. Jej obsah cítime dodnes. Doposiaľ sa obchádza i darí uskutočňovať Ježišovo nové prikázanie lásky, podľa ktorej nás má poznať svet. Doposiaľ máme starosť s jeho prosbou o jednotu a naše zjednotenie sa pre vec Božiu, vec Cirkvi, pre dobro všetkých ľudí žijúcich na tejto zemi. Musíme uvažovať o tom, že toto zjednotenie sa nie je ani tak naším dielom, ako skôr darom Boha. Tak o tom svedčia dejiny Cirkvi i dejiny ľudstva. Má to byť dar pre nás, Kristových učeníkov, pre tých, ktorým Boh dal na ramená kríž jeho pravdy. Ak je pravdou, že jediné prijaté Božie slovo môže zmeniť naše myslenie, náš život, tak to môže byť aj Ježišova modlitba: "Aby všetci jedno boli."

Iba táto Ježišova prosba nám dáva odvahu s dôverou a úctou obrátiť sa na Vás, osvietení pán Ordinár. Chceme k Vašej neľahkej službe prispieť svojou službou ako Vaši spolupracovníci podľa slov sv. Pavla: "Neste si navzájom svoje bremená." Vlak, ktorý nesie dnes tie bremená, nemožno ponechať len Vám. Každý z nás by mal byť, dovoľte použiť obraz, voznom s vlastným pohonom, ktorý pomôže dôjsť do cieľa všetkým. V situácii, keď sa vám, našim ordinárom na určitých miestach pripomína, že ste generálmi bez vojska, sa nám kňazom a veriacim vidí, že sme vojsko bez generálov. A čo horšie, mnohí z nás pripomínajú opustené vozne, beznádejne odstavené na vedľajšej koľaji len preto, že ich nemá kto potiahnuť, dať do pohybu, pripojiť. Chceme dnes povedať: sme tu, aby sme Vám pomohli. Využívame príležitosť nášho vzájomného sviatku kňazstva, aby sme Vám predniesli niektoré naše návrhy na riešenie otázok, ktoré nás v pastorácii trápia, pri ktorých cítime, že v nich nie je jasno. Konečne tak ako v mnohých iných otázkach dnešného života. Predovšetkým cítime, že nie sme my kňazi, ani veriaci pokladaní za rovnocenných partnerov pri jednom stole tejto socialistickej spoločnosti. Stotožňujeme sa so slovom otca kardinála Tomáška, ktorý vyzýva nie k represáliám, ale k dialógu, a to konštruktívnemu, dvoch sa navzájom rešpektujúcich partnerov. Za jeden z rozhodujúcich nedostatkov v tejto oblasti vzájomnej dôvery považujeme otvorenú otázku dostatočnej náboženskej slobody v našom štátnom zriadení.

Chceme pozdvihnúť svoj hlas v mene mnohých našich bratov a sestier, ktorí prešli v minulých obdobiach u nás utrpením pre svoje náboženské presvedčenie a slobodu svedomia a to nielen na zdraví.

Je nemysliteľné, aby Cirkev bola stále u nás považovaná za nejaký "kriminálny element" nad ktorou je potrebný neustály dozor. Odvoláme sa na Záverečný dokument viedenskej následnej schôdzky Helsinskej konferencie, kde sa v článku 11. píše: Zúčastnené štáty potvrdzujú, že budú rešpektovať ľudské práva a základné slobody, vrátane slobody myslenia, presvedčenia, náboženstva alebo viery pre všetkých bez rozdielu rasy, pohlavia, reči alebo náboženstva. Potvrdzujú tiež všeobecný význam ľudských práv a základných slobôd; ich rešpektovanie je základným predpokladom pre mier, spravodlivosť a bezpečnosť, ktoré

sú nevyhnutné na rozvoj priateľských vzťahov a spolupráce medzi nimi ako aj všetkými štátmi.

Domnievame sa, že je potrebné prehodnotiť otázky vzťahu nášho zriadenia k Cirkvi a veriacim. Žiadame novelizáciu zákonov z roku 1949 o vzťahu Cirkvi a štátu, ktoré sú už nevyhovujúce. Žiadame rešpektovanie práv Cirkvi v celom jej rozsahu v zmysle Záverečného dokumentu viedenskej následnej schôdzky Helsinskej konferencie.

Je tu otázka obsadenia všetkých uprázdnených biskupských stolcov v celej ČSSR, podľa predpisu CIC. Neobsadené biskupské miesta v diecézach vytvárajú neobvyklú situáciu, nemožnú v európskom kontexte i z pohľadu našich kresťanských dejín.

Odvolaваме sa na Záverečný dokument, kde bod 16. uvádza: Zúčastnené štáty najmä uznávajú právo náboženských spoločností vyberať, určovať a meniť svoje osobné obsadenie v súlade s ich požiadavkami a kritériami ako aj so slobodne schválenými dohodami medzi nimi a štátom. Je otázkou, či bez kompetentného hlasu Cirkvi t. j. diecéznych biskupov možno uvažovať o skutočnej náboženskej slobode v situácii, v ktorej sa nachádzame.

Ďalšou otázkou, ktorá nás núti rozmyšľať v širších súvislostiach, je otázka náboženského vyučovania detí školského veku. Bolo prijaté ako pozitívum prihlasovanie detí na farských úradoch, bolo zdôraznené, že vec nie je uzatvorená a má sa doplniť. Pri vyučovaní náboženstva začali vystupovať staré, nedemokratické metódy od zoznamov detí, čo viedlo na niektorých školách k diskriminácii detí prihlásených na náboženstvo, až po nevhodnú štruktúru vyučovacích hodín /náboženstvu sú často vyhradené neskoré popoludňajšie hodiny vyučovacieho dňa, dokonca až po družine/. Pýtame sa, či je vôbec vhodné vyučovať náboženstvo v socialistickej škole, keď sa k tomu stavia odmietavo. Ak naša spoločnosť a jej školstvo nezmení tento pohľad, je na zamyslenie, či také vyučovanie má význam. Ak je pravda, ako to tvrdia štatistiky, že veľa našich občanov je vysporiadaných s náboženstvom, núti nás to k záveru, či nevrátiť vyučovanie náboženstva do fár a kostolov, pre rodiny a deti, ktorým na tom záleží, na rozdiel od školy, bez postranných ideologických zámerov. V tejto súvislosti Záverečný dokument uvádza: Zúčastnené štáty budú rešpektovať právo dávať a prijímať náboženskú výchovu v jazyku podľa vlastnej voľby, individuálne alebo v spojení s inými; nadväzane budú rešpektovať právo rodičov zabezpečiť náboženskú a mravnú výchovu svojich detí v súlade s ich vlastným presvedčením.

Sme svedkami mnohých útokov našich masmédií na informácie z vatikánskeho rozhlasu. Tieto útoky a komentáre našej tlače sú jednostranné a majú ďaleko k zdôrazňovanému dialógu. Je zarážajúce, že náš jediný katolícky týždenník Katolícke noviny neodzrkadľujú celkom problémy a požiadavky náboženského života u nás doma ani v zahraničí. Mnohí veriaci a knazi sú pohoršení a nesúhlasia s rozličnými komentármi katolíckeho týždenníka. Núka sa vysvetlenie, či vôbec Kat. noviny môžu dostatočne informovať veriacich o náboženskom živote a či nie sú pod tlakom štátnej cenzúry. Trpíme akútnym nedostatkom a kvalitou odbornej i beletristickej literatúry ako aj katechetických pomôcok pre teológov a veriacich. Naše zriadenie však nevychádza v ústrety tejto našej požiadavke. K tejto literatúre rozhodne nemožno počítať tú, ktorú vydáva ako náhradu hnutie PIT, totiž dva kalendáre a niekoľko brožúr nezaujímavého obsahu. Záverečný dokument uvádza, že zúčastnené štáty budú rešpektovať právo jednotlivých veriacich a spoločenstiev požadovať, vlastniť a používať posvätné knihy, náboženské publikácie v jazyku podľa vlastnej voľby a iné články a materiály vzťahujúce sa k výkonu náboženstva alebo viery; dovoľia náboženstvám, inštitúciám a organizáciám vydávať, dovážať a rozširovať náboženské publikácie a materiály.

Sme svedkami, že naše oficiálne oznamovacie prostriedky skladbou svojich programov nenastoluju porozumenie medzi rozličnými pohľadmi na život a dobu, v ktorej žijeme. Sú hlboko tendenčné, často nemorálne, urážajú kresťanské cítenie veriacich a hazarduju vôbec s výchovou a hodnotovou orientáciou mladej generácie. K mnohým krízovým i pozitívnym javom života sa u nás môžu vyjadriť na stránkach tlače, v televízii alebo v rozhlase rozliční odborníci i občania. Iba Cirkev a jej aspekty života sú tam permanentne napádané a znevažované. Žiadame, aby sa hlas veľkého počtu našich veriacich rešpektoval vo verejnom dialógu, aby bolo umožnené vysielanie náboženských programov v televízii a rozhlase. Začíname to pozorovať v okolitých socialistických krajinách. K tomu Záverečný dokument uvádza toto: V záujme zabezpečenia slobody jednotlivcov vyznávať a praktizovať náboženstvo alebo vieru, zúčastnené štáty najmä uznajú právo náboženských spoločností priaznivo posudzovať záujem náboženských spoločností na účasti vo verejnom dialógu napr. cez oznamovacie prostriedky.

Chceme veriť, že náš štát, ktorý podpísal záväzky Viedne, ich bude v plnom slova zmysle rešpektovať a dodržiavať, že sa opäť nedočkáme len prázdnych sľubov a prekrúcania zmyslu dokumentu.

Dovoľujeme si predložiť našu iniciatívu vám, ordinárom diecéz v dnešný tak symbolický deň vo vedomí hlbokoj spoluúčasti na bolestiach a radoostiach Cirkvi i božieho ľudu.

S Kristom, naším Veľkňazom modlíme sa dnes za našu jednotu a chceme vyzvať k jednotě všetkých kňazov v diecézach na Slovensku, Morave a Čechách. Naplnme túto Kristovu prosbu hlbokým záujmom o seba, o nám zverený boží ľud, o problémy, ktorých sme sa tu dotkli v nádeji, že ich riešenie prispeje k vzájomnej jednote i so všetkými ľuďmi dobrej vole.

Kňazi rožňavského biskupstva

Na vedomie:

J.Em.kard.Fr.Tomášek
Arcibiskupský úrad Trnava
Biskupský úrad Nitra
Biskupský úrad Banská Bystrica
Biskupský úrad Sp.Podhradie
Biskupský úrad Košice
Gr.kat.Biskupský úrad Prešov.

ČESKÁ CELONÁRODNÁ PŮŤ KU CTI SV. KLEMENTA M. HOFBAUERA V BRNE

Minulý rok sa konala celonárodná púť ku cti blah. Anežky Českej v Prahe. Mnohí účastníci sa vrátili z tejto púte so srdcom plným nadšenia, viery a lásky. Táto možnosť sa nám naskytla i v druhom roku Desiatročnej duchovnej obnovy národa, keď sa 20. mája konala celonárodná púť v Brne ku cti sv. Klementa M. Hofbauera.

Ohniskom púte sa stala katedrála sv. Petra a Pavla na Petrově. Privítala nás úplne obnovená - i to nás malo pobádať k onej vnútornej duchovnej obnove. Akoby nás očistené kamene chrámu pobádali: Obnovte sa v Kristovi! - Vy ste Boží chrám!

Ešte predtým, než sme po ôsmej hodine ráno vstúpili do katedrály, privítali nás reproduktory a farebné televízory, ktoré boli pripravené pre tých, ktorí sa už pre množstvo pútnikov nebudú môcť dostať do katedrály. Aj to bolo znakom dôkladnej prípravy organizátorov. Slávnosť mali navodiť zborové spevy mladých spevákov. Ľud k tomu pripojil spev novej piesne ku cti sv. Klementa na nápev piesne "Bože, čos ráčil". Tak celou katedrálou znel refrén: "Klemente svatý, ať v moderním svete Kristova víra znovu v nás rozkvete!"

Púť oficiálne zahájil o deviatej hodine administrátor brnenskej diecézy prelát Horký. Všetkých podniatil k jednotnému duchu púte a spoločnej práce na obnove; potom odovzdal slovo Dr. Halíkovi. Tento svojím prejavom a myšlienkami musel strhnúť všetkých - či niekto chcel alebo nechcel. Vo svojom hodinovom svedectve viery ako lekár toxikomanov a všetkých im podobných podal neosobné svedectvo, z čoho má prameniť a kam má smerovať úmysel Desatročia duchovnej obnovy. Venoval pozornosť každému roku Desatročia, osobitne svätcom spojeným s Desatročím. Všetko má smerovať k vybudovaniu novej civilizácie lásky, kde nám nejde len o osobný prospech kresťanov, ale o prospech celej spoločnosti. Ako inak sme mohli ukončiť jeho hodinovú "kázeň", než dlhotrvajúcim potleskom. Po asi desaťminútovom príhovore v nemčine sme uzavreli jeho slovo modlitbou spievaného kánonu.

Prečo zaznelo slovo i v nemeckom jazyku? Na púť boli totiž pozvaní tiež občania mesta Viedne, ktorého hlavným patronom je sv. Klement. Pútnikov z Viedne priviezli spolu tri autobusy.

Po desiatej hodine sme sa započúvali do čítaného životopisu sv. Klementa M. Hofbauera. Skupinu lektorov potom vystriedala skupina bohoslovcov, ktorí predmodlievali modlitbu sv. ruženca ako bezprostrednú prípravu na pontifikálnu sv. omšu. Slávnostné fanfáry vítali sprievod, ktorý tvorila asi stovka bohoslovcov, viac ako stovka knazov pripravených koncebrovať a na samom závere sprievodu šli 4 biskupi: biskup z Trnavy Ján Sokol, svätiaci biskup z Prahy Antonín Liška, biskup Karel Otčenášek a na samom konci arcibiskup mesta Viedne Groer.

Sv. omša bola v latinskom jazyku. Pre aktívne zapojenie do liturgie boli pripravené predtlačené latinské texty pre veriacich. Homíliu predniesol prelát Horký, ktorý prítomných povzbudzoval k svedectvu viery a hovoril o potrebe viery v modernom svete. Po prijatí Božieho slova každý túžil po prijatí eucharistie. Asi dvadsať knazov roznieslo sv. prijímanie všetkým, i mimo kostola, aj do miestnosti pripravenej pre chorých, ktorí celý priebeh slávnosti sledovali na farebnom televízore, ktorý snímал obraz z videokamery.

Záverečné slovo mal viedenský arcibiskup. Keď spomenul kardinála Tomáška, nikto nečakal na tlmočníka, až preloží vetu, ale ihneď všetci túto spomienku odmenili búrlivým potleskom. Ďakoval i nášmu národu za osobnosť sv. Klementa, ktorá bola pre Viedeň veľkým prínosom. Pri odchode celého sprievodu z kostola boli prítomní biskupi sprevádzaní búrlivým potleskom, ktorý bol vlastne vyjadrením túžby po takých apoštoloch v našich uprázdnených diecézach.

Po poludňajšej prestávke a občerstvení pokračoval program opäť v kostole. Najskôr to bolo "divadelné predstavenie" - "Život sv. Klementa M. Hofbauera". Osobitné podanie nás všetkých pritiahlo, ba priamo vtiahlo do búrlivého života sv. Klementa, ktorý skúsil toľko odstrkovania a nepochopenia. Potom pokračoval program čítaním z dopisov Chiary Lubichovej. Na všetkých zvlášť zapôsobili osobné svedectvá niekoľkých mladých ľudí, ktorí nám podali obraz svojej cesty k viere a poznaniu Boha. O to viac sme si uvedomili, aký je to neoceniteľný prejav Božej lásky k nám, že sme vieru prijali cez svedectvo rodičov, dobrých učiteľov a knazov, ktorí nás viedli.

S touto vierou, ale zvlášť vďačnosťou za krásny deň prežitý na Petrovce sme odchádzali zo slnečného Brna. Nech žije celonárodná púť v budúcom roku v Olomouci ku cti bl. Jana Sarkandra! Ak dá Pán,
- c h c e m e b y ť p r i t o m !

Pútnici

"Je niečo zhnitého v štáte dánskom"

/Shakespeare/

Mení sa garnitúra štátnych cirkevných činiteľov v Sovietskom zväze, Maďarsku a snáď i v Poľsku. Dôjde k tomu i u nás? Podľa všetkého nie tak hneď. Nekonečné jednanie s Vatikánom nepriniesli nič podstatného. Vystriedali sa pápeži, vystriedali sa vedúci delegácií - zo strany a vlády nič. Uznali sa euforicky i chyby v našej cirkevnej politike, ale nestalo sa zase nič. Štyridsaťročné stereotypy sa húževnato držia: neústupnosť Vatikánu, vplyv zahraničných štvavých vysielaciek a imperialistických centrál, ktoré sa snažia rozkladať naše socialistické zriadenie /alebo riadenie - čuduj sa svet, že to ešte nedokázali!/, zneužívanie náboženského cítenia a obradov na politické ciele /strana a vláda to nikdy nerobí/, tajná, podzemná cirkev /že už pod zemou nezehnala?/, ilegálne štruktúry /ich ilegalitu vytvára, dokazuje, pranieruje, s rozhorčením odsudzuje náš ľud/ atď. 31 podnetov k náprave, ktoré podpísalo viac než 600 tisíc ľudí - a mohlo ich byť pokojne raz toľko, zmietlo vysoké učenie marx-leninizmu. V úvode "K aktuálnym otázkam vedecko-ateistickej propagandy" hovoria tiež o temných silách podporovaných Vatikánom a kapitalistickým svetom, jednak aby orientovali "široké okruhy lektorov stranického, zväzového i odborárskeho vzdelávania pre ďalšie skvalitnenie systému vedecko-ateistickej výchovy" /koľké už skvalitnenie - a predsa to páchne stalinskou starobou/. "Problematika cirkevnej politiky sa v súčasnosti stále častejšie ocitá v záujme širokej verejnosti našich pracujúcich i občanov" /tých nepracujúcich?/. Hoci "sme svedkami úsilia socialistického štátu vytvárať i pre našich veriacich spoluobčanov optimálne možnosti pre aktívnu účasť na budovaní socialistickej spoločnosti". A že predovšetkým katolíckej cirkvi to vadí! Ale nie, pán Machalík, zase upadáte do rečnickeho záchvatu. Naši veriaci pracujú - a v oficiálnych rituáloch sú uznávaní. Na to nepotrebujú optimálne možnosti, tie štát radšej vytvára pre svojich veriacich. Áno, naši veriaci majú vyššiu pracovnú etiku - a to nie z oficiálneho učenia, ale zo svojej vlastnej morálky. Posledný katolícky dokument "O povolání a poslaní laiků v církvi i ve světě" /Ján Pavol II., 30. decembra 1989/ v duchu našej tradície zdôrazňuje profesionálnu zdatnosť a odbornosť katolíkov na všetkých úsekoch tvorby hodnôt. Samozrejme pre prácu na budovanie socialistickej spoločnosti štát vytvára podmienky - či optimálne, neviem. Ale na budovanie cirkvi, napriek oživeniu záujmu širokej verejnosti, ako hovoríte, ich štát nevytvára. Bolo vynaloženého mnoho úsilia na protináboženskú propagandu, veľké sumy odvádzané z práce práve veriacich - ale márne. Tiež ŠtB vynakladá veľké úsilie, aby dostala mladých knazov do združenia Pacem in terris, všetko s požehnaním strany a vlády.

Zdá sa, že by toto úsilie vyznelo omnoho lepšie, keby mimo našej širokej verejnosti vzalo na vedomie, čo sa deje vo svete. Veľa sa mení i v socialistickom tábore. Odtiaľ čítame iné reči než tie, ktoré pripomínajú postavu Smerďakova z Bratov Karamazových: zabíjal mačky a potom ich obradne pochovával.

Mali by sa písať nové cirkevné dejiny. Tie, ktoré písali páni Hrůza, Janků, Jelínek, Trávníček a tutti quanti sú smutné. Sú schopní niečoho nového?

Josef Zvěřina

CANTATE 89 - PREHLIADKA RYTMICKÝCH SKUPÍN NA MORAVE

"Toto je deň, ktorý dal nám Pán.."

V sobotu 27.mája o 10.hodine na malom parkovisku pri kultúrnom dome v Ostrove nad Oslavou stojí 5 prázdnych autobusov. V sále na javisku kult.domu je zosilovacia aparátúra, mikrofóny, orgán a veľa šnúr, vo vestibule ležia v krabiciach natreté krajce chleba.

Pár minút po desiatej z nevelkého kostola asi 300 m vzdialeného začínajú vychádzať mladí ľudia. Sú ich nakoniec stovky, človek nechápe, odkiaľ sa stále berú. Všetci sú niečím krásni - možno úsmevom alebo nadšením alebo akousi vnútornou radosťou, ktorá ich robí napriek vedomiu zodpovednosti za dnešný deň bezstarostnými.

Konečne je sála zaplnená sediacimi a preplnená stojacimi, kde sa len dá, aj na balkóne a hornom vestibule - spolu asi tisíc ľudí. Zišli sa sem na pozvanie "estskej organizácie Čs.strany lidovej Žďár nad Sázavou k súťažnej prehliadke rytmických skupín. Každá skupina vyplnila prihlášku a teraz už organizátori určili poradie účinkujúcich skupín. Dve dievčatá, ktoré upravovali sálu, sa menia na konferenciérky a tak ako behom dna rastie atmosféra pokoja, aj ony sú so svojím kolegom napriek rastúcej únave radostnejšie a pohotovejšie.

Program začína skupina z Hradca Králové piesnou Aleluja. Potom už nasledujú jedna za druhou skladby na tomto pódiu dosiaľ neslýchané. Aké je to nádherné počuť z úst konferenciéra naplno výzvu, aby sme chválili Boha, ďakovali mu a žili svoj život pre neho. Väčšinou sú tu kostolné skupiny z väčších miest a že naozaj žijú z viery, potvrdzuje nielen úroveň ich spevu, ale aj perfektný nástrojový doprovod - zväčša gitary, ale aj husle, flauty, basa, violončelo. Značná časť skladieb sú nové, neznáme, vytvorené v dnešnej dobe, možno niektorí autori sú medzi spievajúcimi.

Ešte niečo zaujímavého majú tváre v sále. Hoci je to súťaž, nikto nespieva pre nejaké umiestnenie, ale zišli sa sem, aby obdarovali druhého. "Pozri brat, ako my u nás chválime Boha a raduj sa, ak sa ti to vidí dobré." A "súper" momentálne v roli poslucháča sa naozaj raduje tým viac, čím je ten na javisku lepší.

Porota to má, pravda, ťažké, lebo každá skupina je niečím sympatická, všetci vedia spievať a tých falošných tónov vyvolaných tu a tam tremou je veľmi málo. Ale aj sála odmenila väčším potleskom skupiny z Jihlavy, Brna, Kroměříže, Žiliny, Třebíča, Žďaru n.Sázavou a i.

Keď už badať v sále únavu, striedajú sa vhodne prestávky, veselé scény, pohybové pesničky a tak aj tí najmenší vydržali disciplinovane celý deň. Obetavé ruky neustále doplňovali nádoby s čajom a šťávou, krajce, oblatky a bonbóny. Týmto bezprostredným spôsobom občerstvenia prispeli organizátori k vzájomnej pohode a družnosti. Tí čo dopoludnia sedeli, vystriedali sa odpoľudnia so stojacimi, nevznikali tu žiadne konflikty, na prvý pohľad bolo zrejmé, že sa tu zišli ľudia oveľa vyššej morálnej úrovne ako je dnešný priemer. Prehliadka končila večer o 20.hodine, ale ani veľká únava neskalila ducha radosti a vďačnosti, ktorý plnil sálu.

Je nedeľné ráno, každý stojíme vo svojom kostole, pár detí spieva a my myslíme ako obyčajne na tie stovky bratov, s ktorými žijeme, za ktorých sme Bohu zodpovední a ktorí do kostola neidú. Ale dnes nemám pocit osamotenosti, pocit, že sa odo mňa chce nadľudská úloha, že je nás tu tak beznádejne málo. Dnes je so mnou sila preplnenej sály, vedomie, že nás je mnoho, že nás nikto a nič nemôže zničiť, že mladí, ktorí sa zišli, nie sú neskúsení, ale vedia prečo žijú, čo chcú a od čoho nemôžu ustúpiť. Úprimné "Pán Boh zaplať" všetkým, ktorí ten nápad organizačne dotiahli do konca, zabezpečili obrazové a zvukové záznaky, ktorí dali nasledovania hodný príklad tým, čo prešľapujú na mieste, ale hlavne že dali možnosť jednotne sa prejaviť tým, čo po jednote naozaj túžia. /"Eva", prevzaté z Křesťanských obzorov č.11/

V Prahe, 5. 5. 1989

Redakcii Mladej fronty v Prahe.

Váš redaktor ma na tlačovej konferencii s p. ing. Vl. Janků dňa 25. 4. t.r. citoval ako predstavitela nezákonných štruktúr, ktorý sa vyjadril v Slobodnej Európe, že miestna cirkev nevie, o čom rokovali zástupcovia Vatikánu a ČSSR.

Zriekam sa titulu predstavitela - nepredstavujem nič iba svoju vieru a ľudskú a občiansku česť. O nejakých štruktúrach viem len z osočovania v tlači. Inak stojím pevne na pôde zákonnosti cirkvej i štátnej. Bolo až groteskné, keď p. ing. Vl. Janků mňa a mojich spolubratov knazov bez štátneho súhlasu i katolíckych laikov, ktorí pozdvihli svoj hlas za plnú slobodu náboženstva, nepriamo vylučuje na tej istej tlačovej konferencii z cirkvi. Naša štátna legalita sa opiera o ústavu ČSSR čl. 32, o Všeobecnú deklaráciu ľudských práv čl. 18, o Záverečný akt Helsinskej konferencie čl. VII, o Medzinárodné pakty o občianskych právach č. 120/1976 Zb. čl. 18 a 19, teraz ešte o Záverečný dokument viedenskej následnej schôdzky KBSE čl. 16 a 17.

Dňa 3. mája informoval biskup Liška delegáciu Európskeho Parlamentu, že o rokovaní medzi Sv. Stolicou a vládou ČSSR nemá konkrétne správy. Ani naša verejnosť dodnes takmer nič nevie, hoci už uplynulo asi 14 dní. Má váš list lepšie informácie?

Váš list odpovedá 28. 4. t.r. na otázku o ZKD Pacem in terris, že vatikánsky dokument z 8. 3. 1982 neobsahuje zákaz tohto združenia. Prosím, aby ste uverejnili opravu. Hneď po vyjdení prehlásenia Kongregácie pre klérus v Ríme, podal oficiálny výklad úradný list Sv. Stolice Osservatore Romano a v ňom medzi zakázané organizácie uviedol PiT. Refekt tejto kongregácie dal kardinálovi Tomáškovi písomnú odpoveď, že PiT patrí medzi zakázané združenia. Každoročne na Zelený štvrtok, kedy obnovujeme sľub knazskej vernosti, nám to kardinál Tomášek pripomína.

Bude iste dokladom novinárskej etiky a v záujme celej pravdy, aby váš list svoje informácie o mne i o PiT opravil.

Josef Zvěřina

Z LISTU J. AMBRUŠA AUG. NAVRÁTILOVI

"...Vašou zásluhou cez Křestánské obzory som sa dozvedel... V rozhovore s arcib. Colasuonnom redaktor vatikánskeho rozhlasu spomenul 31-bodovú petíciu. Na to arcib. odpovedal: Bola to mimo-riadna udalosť, ktorá vzbudila záujem svetovej verejnosti. O tejto petícii sa partneri z vládnej delegácie vyjadrili tak, že niektoré body môžu byť prijaté. Ktoré nemôžu byť prijaté a prečo, to nám nikto nepovedal. Ani p. arcib. nepozná dobre naše pomery, lebo mu lahodili správy o novej ústave a o novom zákone o náboženských kultoch. I teraz máme ústavu, ktorá zabezpečuje náboženskú slobodu, sú však zákony a nariadenia nižšieho právneho rázu, ktoré ústavu nerešpektujú... P. Arcibiskup sa zmienil o zaplnenej katedrále na Spiši; tak by to bolo aj v bratislavskom dome, keby sa to veriacim dalo na vedomie. Taká je situácia u nás v Bratislave, ktorú ovláda a tým aj na Slovensku štátny dekan p. kanonik Záreczky. Podľa rozhovoru s kard. Tomáškom na Slovensku je 5% knazov v PiT, v Čechách a na Morave 15% a predsa to stačilo na uskutočnenie verejného škan-dálu 12.4.1989 v hoteli FORUM. Nám katolíckym laikom je z toho zle. Nemáme vodcov a nemá sa nás kto zastat.../z Křest.obzorov č.11/

NA MORAVE ZAČÍNÁJÚ SERIÓZNEJŠIE HODNOTIŤ NÁBOŽENSTVO A VERIACIACH

"Zemědělské noviny" z 4. 4. 1989 pod nadpisom "Otevřeně o náboženství" uverejnili rozhovor J. Bauera s riaditeľom Ústavu pre výskum spoločenského vedomí a vedeckého ateizmu ČSAV v Brne docentom PhDr. Ivanom Hodovským, DrSc. Doc. Hodovský sa vyjadruje o náboženstve a veriacich /u nás relatívne/ tak neobvykle objektívne, že považujeme za žiadúce uviesť tu celé pasáže z citovaného článku.

Bauer: Aký je vzťah k náboženstvu u mladej generácie?

Hodovský: Mladá generácia v ČSSR je nábožensky orientovaná len v malom množstve, ale opäť sa prejavujú značné rozdiely medzi jednotlivými krajinami... Iba v poslednom čase došlo k čiastočnému oživeniu záujmu, čo je dané spôsobom prihlasovania detí na náboženskú výuku. Prv sa deti prihlasovali na školách, teraz sa prihlasujú priamo na farách. Tento nový spôsob bol vyvolaný snahou vyjsť v ústrety potrebám veriacich.

Bauer: Odrážajú sa vo vzťahu k náboženstvu politické postoje náboženstva? Mám na mysli aj rôzne formy politických protestov.

Hodovský: Povedal by som, že politické postoje sa v náboženskom cítení neodrážajú priamo, ale že náboženstvo je jav, ktorý je veľmi citlivý na politický život spoločnosti. Ak dochádza k určitým politicko-ekonomickým krízam, prejavuje sa to takmer zákonite rastom náboženskej aktivity. V krízových obdobiach prevádzaných mravnou neistotou sa môžu ľudia obracať k náboženstvu ako k niečomu pozitívnemu, hľadať v ňom útechu - náboženstvo je určitou reakciou na ľudské odcudzenie. Na druhej strane môžu byť prípady návštev kostolov a účasti na cirkevných obradoch istou formou politického nesúhlasu, ale v týchto prípadoch nemáme čo robiť so skutočným náboženským cítením a aj veriaci sa vo svojej väčšine stavajú k takýmto osobám odmietavo a nepočítajú ich k spoluveriacim.

Bauer: Zmienili ste sa o tom, že v súčasnosti možno hovoriť o určitej stabilizácii náboženstva. Mohli by ste to bližšie vysvetliť?

Hodovský: Pred časom sa propagovala téza, že vplyv náboženstva slabne, že čoskoro zmizne zo života spoločnosti ako prežitok. Táto téza sa však ukázala nesprávnou. Ľudské vedomie sa riadi zložitejšími mechanizmami. Je síce závislé na formovaní spoločenských vzťahov, ale funguje tiež ako vedomie individuálne a skupinové, veľkú úlohu hrá tradícia a výchova v rodine. Preto dnes stojíme pred úlohou vytvoriť si kvalitatívne iný obraz o náboženstve, ktorí by viac odpovedal realite. Sme toho názoru, že náboženstvo nielen nezmlizne z nášho života, ale bude pôsobiť počas celého obdobia výstavby socializmu.

Bauer: Zhruba od polovice osemdesiatych rokov sme u nás svedkami výraznej náboženskej aktivity. Či už to bolo pri 1100, výročí smrti vierozvesta Metoda, každoročných púťí v Levoči alebo v súvislosti s vyhlásenou desaťročnou prípravou na svätovojtešské milénium, ktoré má byť roku 1997. Ako sa táto aktivita odráža vo vedomí obyvateľstva?

Hodovský: Predovšetkým musím zdôrazniť, že pozorujeme zmenu v prístupe k náboženstvu. Zatiaľ čo pred 20 a viac rokmi sa značná časť obyvateľstva pozerala na náboženstvo ako na prežitok, dnes ho hodnotí ako pozitívny jav. Poukazuje sa na jeho význam pre mravný život, vplyv na stabilizáciu rodiny, výchovu detí, kultúrotvorné prvky, vplyv na estetické cítenie atď. Bolo by nemúdre stavať sa odmietavo k tejto zmene v hodnotení. Veď oceňovanie pozitívnych hodnôt náboženstva ešte automaticky neznamená prijatie náboženskej viery.

Súčasne zisťujeme aj rast záujmu o náboženskú literatúru, o bibliu, čo je dôsledkom nedostatočných informácií o náboženstve. Dokonca aj stredoškolské a vysokoškolské osnovy ostávajú v tomto smere veľmi mnoho dlžné. Je to podľa môjho názoru chyba. Veď kresťanstvo je jedným zo základných koreňov európskej kultúry a vzdelanosti a ani dnes ho nemožno prejsť mlčaním. Pričom tam, kde chýba seriózna informácia, otvára sa priestor pre pôsobenie rozličných povier a mýtov, posilujú

sa pseudonáboženské javy ako sektárstvo a pod. Preto je dôležité nevyhýbať sa náboženskej tématike, naopak hovoriť o nej otvorene a ne-skreslene, vidieť v náboženstve reálnu súčasť spoločenského života za socializmu.

- - - -

3.6.1989 sa "Zemědělské noviny" pod titulkom "Ještě jednou o náboženství" vracajú k problematike. Píšu, že na článok prišlo mimoriadne veľa listov od čitateľov, a čo je zvlášť zaujímavé /na rozdiel od minulosti/, "všetky boli podpísané, žiadny nebol anonymný". Aj z tohto článku odcitujeme najzaujímavejšie časti.

Hodovský: "Tak rozsiahly ohlas potvrdzuje, že náboženstvo nie je v našej socialistickej spoločnosti ani zabudnutou, ani okrajovou záležitosťou, ale stále tvorí dôležitý prvok vo vedomí ľudí. Prevažná časť ohlasov vyjadruje súhlas s potrebou otvorene informovať aj o takých otázkach a problémoch, ktoré podľa doterajších zvyklostí boli zahrňované skôr do "súkromných" záležitostí jednotlivých občanov. Ľudia chcú počuť a čítať o problémoch, s ktorými sa každodenne stretávajú, a teda chcú aj vecné a nezaujaté informácie o náboženstve a živote veriacich za socializmu."

Ďalej sa v článku uvádzajú úryvky z listov čitateľov, ktorých delí doc. Hodovský do štyroch skupín.

Príklad stanoviska čitateľa vychádzajúceho z ateistickej pozície: "...Aj keď nie som členom žiadnej politickej strany, som zástancom názoru V.I.Lenina, ktorý odhaľoval pokusy vytvoriť nové "socialistické náboženstvo",...odsúdil to ako smer, ktorý pôsobí veľké škody pri politickej výchove proletariátu. Ďalej však súhlasím s B.Engelsom, že prenasledovanie je najlepší prostriedok ako podporiť nežiadúce presvedčenie..."

Príklad pozitívneho stanoviska k náboženstvu zastávaného nenábožensky orientovanými, ale tolerantnými ľuďmi:

"Nie som veriaci ani žiadny náboženský fanatik, ale zastávam názor, že pokiaľ ide o výchovu detí, má náboženstvo predsa len určitý vplyv. Spomínam si, že aj keď sme ako deti už toľko neverili na čertov, predsa istý strach v nás vtedy bol a nemohlo dôjsť k takým veciam, aké sa stávajú dnes, keď deti vo veku 5 až 7 rokov zdemolujú a zničia zariadenie materskej školy. To, že niekto chodí do kostola, neznamená ešte, že je to zlý človek, ale na druhej strane máme prípady, že niekto chodí do kostola hoci každý deň a predsa každý vie, že jeho chovanie na verejnosti úplne odporuje tomu, čomu sám verí a k čomu sa v kostole modlí..."

Príklad stanoviska veriaceho človeka, pozitívne orientovaného k socializmu:

"Bolo veľkou chybou, že náboženská výchova bola a ešte dnes je málo cenená. Jej vplyv na charakter človeka je nesporný. Môžem to posúdiť podľa seba a svojich spolužiakov, s ktorými som chodil do školy a ktorí sa so mnou učili náboženstvo. Väčšina z nich sú poctiví ľudia a majú k našej vlasti a socialistickému zriadeniu dobrý vzťah. Jeden z mojich spolužiakov je predsedom národného výboru a druhý riaditeľom sklárni. Ale neviem o žiadnom, z ktorého by sa stal kriminálny živel. Hoci vplyvom času sa naše názory na rozličné veci zmenili, to základné v nás zostalo. Podľa môjho názoru by bolo potrebné chovanie určitých ľudí voči cirkvi prehodnotiť a všeličo zmeniť..."

Okrem toho prišli listy od veriacich, ktorí pripomínajú krivdy na nich v minulosti spáchané a nevidia vraj pozitívne výsledky rozvoja našej spoločnosti...

J.Bauer končí článok myšlienkou: "Mimoriadny ohlas článku...ukazuje na dôležitosť širokej verejnej informovanosti, na potrebu hovoriť aj o veciach, o ktorých sa v predošlých obdobiach z rôznych dôvodov mlčalo. Preto sa budeme k náboženskej problematike a tiež k otázkam

morálky na stránkach našich novín vracat."

Kiež by si niektorí pracovníci Ústavu vedeckého ateizmu SAV v Bratislave a Katedry ateizmu Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove, známi svojimi protináboženskými pamfletmi v tlači, rozhlase a "zna-leckými posudkami" pre súdy, vzali príklad z moravských, ale aj pol-ských, maďarských a sovietskych kolegov!

SPOMÍNAME NA OBETE

26.4.1989 bolo prvé výročie tragickej smrti českého väzňa svedomia Pavla W o n k u z Vrchlabí. Pri jeho hrobe bol prečítaný nasledujú-ci prejav, ktorý svojim podpisom odsúhlasilo vyše 50 prítomných:

Milí priatelia,

dnes si pripomíname prvé výročie smrti Pavla W o n k u . Je dôle-žitú zopakovať si, že nezomrel sám za seba, ale svojím životom zapla-til za nás, ktorí sa necháme ovplyvňovať svojím strachom tak, aby sme prežili. Nikto, kto zomrel za druhých, nemôže byť celkom mŕtvy a za-budnutý. Pavlovo meno je živé, pretože zastupuje mená väzňov, ktorí zomierajú vo väzniciach a táboroch neznámi - zomierajú na svoje zú-falstvo, na chorobu, na nenávisť tých druhých. Pavlovo meno je živé, pretože nám pripomína náš podiel viny na tragédii, ktorá sa odohrala pred rokom, a na smutných ľudských príbehoch odohrávajúcich sa dnes. Pavol Wonka je znovuprítomný v tých statočných, ktorí sa - ako on - rozhodli ísť hlavou proti múru. Všetci nespravodlivo odsúdení a väz-není sú - či chceme alebo nechceme, či si to uvedomujeme alebo nie - našimi bratmi a sestrami. Myslime na nich tak, ako je napísané v bib-lii: ako by sme boli väznení s n i m i .

Šesť dní pred svojou smrťou bol Pavol Wonka odsúdený ako smrteľne chorý človek, bez vedomia rodiny a priateľov. Dodnes nebola českoslo-venská verejnosť informovaná o tom, aké dôsledky vyvodilo ministerst-vo spravodlivosti z jeho smrti a ako boli potrestaní tí, ktorí nevy-hoveli Pavlovej žiadosti o prepustenie zo zdravotných dôvodov a uzna-li ho schopným výkonu trestu. Naopak: vo väzení je Ivan Martin Jirous, ktorý vo svojej petícii požadoval objasnenie Pavlovej smrti. Mlčanie vlády k prípadu Pavla Wonku a stále nové a nové politické procesy pre nás znamenajú jediné: že sa Pavlov osud môže hocikedy opakovať!

Preto naliehavo žiadame revíziu prípadu Pavla Wonku, potrestanie vinníkov a informovanie verejnosti. Žiadame novú Ústavu a trestné prá-vo v súlade s Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a medzinárodnými dohodami, ktoré Československo podpísalo. Žiadame náhradnú vojenskú službu, nápravu pomerov vo väzniciach a verejnú kontrolu nad nimi. Žiadame rehabilitáciu a prepustenie politických väzňov. Chceme žiť v krajine, v ktorej by čestní ľudia nemuseli mať strach a za ktorej vládou by sme sa nemuseli hanbiť. Chceme to aj za Pavla.

Č e s ť j e h o p a m i a t k e !

/Křest.obzory č.11/

HLASY ZA OZAJ NOVÚ KULTÚRU

Čs. televízia
Jindřišská 16
111 50 Praha

V Humpolci 16.5.1989

Vážená redakcia!

Hoci patríme k ľuďom, ktorí televíziu v podstate nesledujú, ne-nechali sme si ujsť opakovanie obľúbeného seriálu "Chalupári". Hneď úvod seriálu nás šokoval. Namiesto známej piesne Waldemara Matušku "Keď máš v chalupe orchestrion..." zaznela iba jej melódia. Sympa-tický hlas nášho vynikajúceho speváka sa kamsi vytratil. V tej chvíli si asi väčšina divákov položila otázku - prečo? Prečo akísi cenzori ničia to, čo sami nedokážu vytvoriť? Prečo sa stále uvažuje ako prv, že ten, kto opustí svoju vlasť, je lump a zradca? To, že W.Matuška žije v USA, snáď nie je žiadny zločin, lebo k takému rozhodnutiu

sa nerozhodol len tak, k tomu iste musel mať nejaký dôvod. My osobne jeho čin neschvaľujeme, ale preto ho ešte nemusíme škrtať z nášho kultúrneho slovníka, do ktorého Waldemar Matuška bezpochyby patrí a bude patriť! Stále sa hovorí o demokracii, ale bohužiaľ len hovorí - nič viac! Aké šťastie, že máme gramofón a môžeme si tak pustiť aspoň jeho gramofonové platne, keď nám to cenzúra v rádiu a televízii ešte dlho asi neumožní.

A ešte k programom čs. televízie. Myslíme si, že by ste mali dať konečne miesto filmom s kresťanskou tematikou, ktoré by v našej mládeži a ľuďoch vzbudili túžbu po pravde, spravodlivosti a dobre. Zatiaľ sa to v TV množí úbohým násilím, sexom, manželskou neverou, alkoholizmom a zločinmi! Nezabúdajme na to, že mládež veľmi rada kopíruje záporných hrdinov a preto tiež ten neutešený stav našej mládeže, na ktorý sa tak často poukazuje. Preto sa nečudujme, že stúpa zločinnosť, násilníctvo, slobodných matiek, rozvodov, AIDS atď. Veď naša televízia na to dáva názorný návod, ako z ľudí vychovať ľudí bez svedomia, úcty k životu a k človeku.

Dúfame, že toto všetko sa v krátkej dobe zmení, lebo je to iste želanie väčšiny národa, aby sme sa opäť vrátili na kultúrnu a mravnú úroveň našich predkov. Príkladom za všetkých nám môže byť blahoslavená Anežka Česká, ktorá v tomto roku bude svätorečená, ktorá nám ukázala cestu, po ktorej máme ísť. Lebo jedine láska premáha svet...

Pokoj ľuďom dobrej vôle!

Manželia Brzoňovi
Husova 71
396 01 Humpolec

SÚ KATOLÍCKE NOVINY UŽ KATOLÍCKE? /ide o české/

Znovu sa vynára otázka o Katolíckych novinách: bojkotovať alebo čítať?

Po rímskom zákaze kňazského združenia Pacem in terris /8.3.1982/ Katolícke noviny túto skutočnosť ignorovali. Obhajoba a propagácia PIT v nich ešte zmohutnela. Keby sa k tejto skutočnosti nevyslovil ordinár pražskej diecézy, v ktorej KN vychádzajú a teda spadajú do jeho kompetencie, dalo by sa to vykladať ako jeho tichý súhlas s PIT proti Svätej Stolicy. Kardinál Tomášek preto oznámil, že Katolíckym novinám odňal cirkevné schválenie a cirkevného cenzora. Napriek tomu redakcia ďalej ponechala v tiráži, že KN vychádzajú s cirkevným schválením. Možno sa dohadovať, či na niečí pokyn, alebo preto, že získala tajné schválenie od iného ordinára.

Niektorí pochopili zákrok otca kardinála ako naprostý zákaz čítať KN. Ale tak to nebolo ani povedané, ani myslené. Bolo samozrejmé, že renomovaní autori - vtedajší kanonik Lebeda a iní - prestali tam publikovať, aby sa nezдалo, že podporujú ich necirkevný postoj. Na druhej strane by nebolo správne ani uskutočniteľné spôsobiť totálnym nezaujmom zánik jediného periodika pre katolícky ľud. Ten sa už dávno naučil rozlišovať kresťanský obsah a vpašovanú cudziu propagandu. Okrem toho sebeväčšie úsilie obetavých vydavateľov samizdatu nenahradí rotačku, ktorá chrlí týždenne dnes už zase 130.000 výtlačkov. Ešte niečo: v našej krajnej situácii uniformity tlače mi nie je známe, že by niekto zodpovedný chcel zakazovať napr. hoci aj útočne ideologickú tlač.

Dnes badáme v KN rad zmien k lepšiemu, napriek tomu ich ešte nemôžeme hodnotiť za normálny katolícky časopis. Čo z toho vyvodíme? Toto: Keď nám niekto bráni uplatňovať naše právo, nie je riešenie v tom, že sa ho vzdáme, ale že sa ho domáhame. Katolícke noviny patria katolíkom, preto sa musia dostať plne do rúk Cirkvi, aby riadne plnili svoju úlohu - slúžiť životu z viery.

15.5.1989

Oto Mádr
/Informace o Církví č.6/89/

ZSSR

- Sovietske nakladateľstvo "Progress" /Pokrok/ začalo vydávať pozoruhodné "knížne dielky", orientované na najzávažnejšie problémy dnešného ľudstva. Vznikajú vždy z priameho rozhovoru sovietského a "západného" autora a vždy vzbudzujú veľkú pozornosť ako v ruskom, tak v zahraničných vydaniach. Za krajne zaujímavú chystanú tému knižného dialogu označil riaditeľ tohto nakladateľstva A.K. Aveličov zväzok "Marxisti a kresťania". Známy švédsky spisovateľ a diplomat Rolf Edberg a sovietsky biológ a ekológ Alexej Jablokov spoločne vytvorili zväzok "Rok 2000: záhuba ľudstva?" Je to v duchu celej tejto série kníh "dialóg menom budúcnosti". S pochopením čítame tam otvorený výrok Jabloka: "Začínam niekedy nenávidieť svoju vedu, pretože mi dáva poznatky, nad ktorými sa mi hrdlo zvierajú krčou."

Iste, dnes znejú občas tvrdé slová, ale kto by im mal lepšie rozumieť než kresťan, zvyklý slovám Pravdy evanjelia? Vedec, robotník, učiteľ, nikto nemôže zúfať nad výsledkami svojej práce, ak ju koná ako službu v znamení svojej viery a z lásky k ľuďom.

/České KN č.24/

DIALÓG ŠTUDENTOV

Umenie položiť zaujímavú otázku, prinútiť spolubesedníka k reči, vojsť s ním do otvoreného kontaktu, zbaviť sa predsudkov voči tomu, kto má iný názor na svet ako my - to všetko nutne potrebuje žurnalista k svojej práci. Samozrejme, že odpovedať prostou a prístupnou formou na otázky akéhokoľvek poslucháčstva musí vedieť tiež každý knaz.

V tomto zmysle svojráznou učebnou hodinou tohto profesionálneho majstrovstva môžeme nazvať stretnutie študentov moskovských duchovných škôl s budúcimi novinármi, ktoré sa konalo 23. decembra 1988 v tele-centre fakulty žurnalistiky Moskovskej štátnej univerzity.

Študenti rozprávali navzájom o svojich problémoch, vymenili si skúsenosti z výuky. Mnoho pozornosti sa venovalo miestu Cirkvi v štruktúre súčasnej spoločnosti a účasti veriacich v práve prebiehajúcom pozitívnom procese obnovy duchovného života ľudu.

Veľký záujem vzbudila téma duchovnosti. Toto slovo sa teraz stále objavuje na stránkach novín, časopisov, počujeme ho často pri vystúpeniach predstaviteľov tvorčej inteligencie, avšak jeho obsah nebol doteraz dostatočne objasnený. A nemožno sa tomu diviť - duchovnosť je ťažké pochopiť mimo kontextu autentického kresťanskej kultúry, ktorej ochrancom bola a je Cirkev, a jej jadrom je učenie o dobre a kráse.

Hostia zo zagorských vysokých škôl predložili zaujímavé návrhy o formách spolupráce študentov a učiteľov Moskovskej univerzity a Duchovnej akadémie, t.j. vysokých škôl, ktoré majú svoj spoločný historický pôvod v Slovánsko-grécko-latinskej akadémii, založenej v Moskve koncom XVII. storočia.

Bohužiaľ, vymedzený čas uvedeného dňa nedovolil hovoriť o všetkom, čo zaujímalo prítomných v univerzitnom tele-centre. Či je možné počas niekoľko hodín hovoriť o všetkom, čo bolo zamlčované celé desaťročia?

Chceme dúfať, že podobné stretnutia budú pokračovať a zloženie účastníkov sa rozšíri.

/ "Žurnal Moskovskoj patriarchii", č. 4/1989, prevzaté z Kresťanských obzorov č. 11/

ĽUDOVÁ ČÍNA

Interview redaktora francúzskeho časopisu Feu et lumière /Oheň a svetlo/ M.C.Hirsingera s pátrom Jeanom Charbonnierom, č.52/1988.

M.C.H.: Otec Charbonnier, pôsobíte ako kňaz v parížskych zahraničných misiách, uskutočnili ste 12 ciest do ľudovej Číny a 30 rokov žijete v Singapúre v čínskom prostredí. V čom spočíva Vaše poslanie?

P.Ch.: Je to služba, ktorá má dať orientáciu a informácie ľuďom, ktorí idú do Číny; je to úsilie smerujúce k bratstvu. Hovoríme im, čo je vhodné priviezt' tamojším kresťanom, aký postoj zvolit' po 30 rokoch izolácie. Je to vzájomné povzbudenie. Sprostredkujeme im dokumenty, knihy, svedectvá. Ale oni nám silou svojej viery prinášajú oveľa viac. Mnohí z nich trpeli vo väzení, boli prenasledovaní. Poznajú oddanosť Eucharistii a Panne Márii, ako sme to poznali v Európe pred 40 rokmi.

H.: Je v Číne veľká ľudová zbožnosť?

Ch.: Áno, ale nie všade. V niektorých oblastiach boli ľudia rozptýlení a prestali chodiť do kostola. Naopak v silnejších kresťanských obciach sme svedkami mnohých krstov katechumenov. Aj vo väzeniach a v pracovných táboroch dochádza ku konverziám. Kresťania privádzajú ku krstu svojich druhov v utrpení, ktorých priťahuje etický aspekt evanjelia. Silne na nich pôsobí modlitba. Vzrastá počet uzdravení, vďakovčinenia. Do života ľudí zasahujú znamenia a oni v nich poznávajú milosť Božiu. Vďaka modlitbe dochádza k uzdravovaniu. To je časté pri pútiach. V Sečane, blízko Šanghaja, kde je mariánska bazilika, došlo v nedávnej dobe ku zjaveniam, o ktorých sa veľa hovorí. Hovorí sa o zázrakoch. Komunistická tlač sa k tomu stavia nepriateľsky. Vysvetľuje celú záležitosť vedecky a uzatvára, že ide o povery. Desatisíce rybárov zo Šanghaja priplávajú na loďkách na mariánske sviatky. Pútnici vystupujú po kolenách na kopec, ale nevstupujú do hornej baziliky, renovovanej komunistami.

H.: Sú verní pri všetkých skúškach aj napriek trhlinám v Cirkvi?

Ch.: Áno. Kresťania, ktorí vstúpili do Čínskej komunistickej strany, udávajú tých, ktorí zostali verní pápežovi. Vatikán zakázal roku 1958 hociakú spoluprácu s Čínskym vlasteneckým združením a postavil sa proti uznaniu biskupov menovaných bez jeho súhlasu. Čínska cirkev sa rozdelila. Došlo k vzájomným vylučovaniám. Rodiny však pokračovali v modlitbe a odovzdávali ďalej vieru svojim deťom. To nebolo vždy ľahké. Počas kultúrnej revolúcie boli deti vyzývané, aby udávali svojich rodičov. Starí rodičia, ujovia alebo bratanci krstili tajne novorodeniatka. Dnes sú kresťania, ktorí neprerušili jednotu s Rímom, sledovaní. Ale v niektorých oblastiach sú viac tolerovaní.

H.: Povedzte nám, páter, o modlitbovom živote v Číne; vraj kostoly sú plné na prasknutie. Je to pravda?

Ch.: Áno! V nedeľu ráno prichádzajú kresťania okolo šiestej alebo siedmej hodiny a zostávajú až do konca poslednej omše. Modlia sa po čínsky žalmy, zatiaľ čo kňaz slúži omšu po latinsky. Veriaci vedia naspamäť modlitby zložené pred 200 rokmi. Po omši je oslava Eucharistie. Bol som dojatý v kostole sv. Jozefa v Pekingu. Kostol bol plný. Všetci začali spievať Tantum ergo, to vo Francúzsku už veľmi často nepočujeme. Po omši býva často krížová cesta. Na Božie Telo konajú veriaci na cirkevnom území procesiu. Na vidieku sa tieto procesie konajú v dedine. Miestne stranické organizácie sa neodvažujú zasiahnuť. Niektorí dedinčania najsevere krajiny si robia čo chcú. Ešte pred začatím práce, okolo piatej hodiny, sa schádzajú na omšu. Večer je opäť omša, oslavné žalmy, katechéza, modlitby. V týchto oblastiach postupovali kresťania vždy spoločne. V Mongolsku spolupracoval jeden kňaz s Vlasteneckým združením. Rozhnevaní kresťania ho zbili palicami. A on sa vrátil na svoje miesto. Iný kňaz sa tiež pokúsil vstúpiť do toho združenia. Jeho farníci sa postavili proti nemu. Konal poká-

nie a verejne sa vyspovedal. Jedného dňa bol menovaný biskupom s súhlasu Ríma. Jeho viera bola skúšaná a ľudia mu neprestali dôverovať. Ľudia rozlišujú dobrých a zlých kňazov. Ako v prvých časoch Cirkvi dokážu poznať svojich pastierov. Upozorňujú cudzincov: "Nechoďte na omšu toho alebo onoho kňaza.." Raz vláda menovala kňaza, ktorý bol ženatý. Veriaci bojkotovali jeho omše. Musel odísť. Počas kultúrnej revolúcie sa kňazi aj biskupi oženili, niektorí násilím. Ľudia sa postavili proti týmto manželstvám. Členovia Vlasteneckého združenia museli obnoviť celibát ako podmienku pre budúcich kňazov. Kňazi sa znovu spojili pre voľbu svojich biskupov. Vláda násilím menuje kňazov, ktorí robia jej politiku. Niektorí odmietli úrad biskupa, aby sa nekompromitovali s Vlasteneckým združením.

H.: V Číne je 600 seminaristov. Odkiaľ pochádzajú tieto duchovné povolania?

Ch.: Z kresťanských rodín. Starí kňazi chcú, aby Cirkev mala pokračovanie. Vedia, že za 5 alebo 10 rokov už tu nebudú. Želajú si, aby sa formovali mladí, nech už je atmosféra v seminári hociaká.

H.: Vyučovanie je tam predsa hodne ideologické, nie?

Ch.: V seminároch je zrejmy úmysel vlády vychovať aktivistov s dost marxistickou koncepciou histórie. Zahraníční misionári sú prezentovaní ako imperialisti, ktorí spôsobili Číne nešťastie. Od doby nezávislosti ide všetko dobre. Ale mladí z kresťanského prostredia sa dokážu k veciam postaviť. Nemajú však prístup ku všetkým knihám. Istá časť života Cirkvi je skrytá.

H.: Ako je to s rehoľnými povolaniami?

Ch.: Biskup dostane kandidatúry pre založenie noviciátu. Ale možnosti sú obmedzené finančnou stránkou. Tak napr. starí kňazi, verní Rímu, tolerovaní Vlasteneckou cirkvou a známi aj úradom, zhromaždili asi 20 dievčat. Pracujú, zaoberajú sa šitím. Majú však biblické kurzy a lekcie spevu. Po dvoch rokoch odchádzajú po dvoch alebo troch do dedín, kde vedú spoločnú modlitbu, učia katechizmus, navštevujú rodiny. Pod záštitou Vlasteneckého združenia boli znovu otvorené kláštory, kde sú zhromaždené rehoľnice rôznych kongregácií. Sestry prichádzajú a aj keď je to pod záštitou Vlasteneckého združenia, často sú v srdci verné Rímu. Nemajú inú možnosť.

H.: Je mládež, sklamaná revolučnými ideálmi, pripravená prijať poslanstvo evanjélia?

Ch.: Možno pozorovať ochladnutie voči ideológii. Sami komunisti hovoria o kríze. Mnoho mladých ľudí sa pýta po zmysle života. Niektorí sa zaujímajú o náboženstvo a Bibliu. Jedni nevedia, čo to je, iní počuli, že je to povera o dávnej spoločnosti. Kňazi v pracovných táboroch zostavili malý katechizmus, v ktorom mladým predkladajú dôvody, prečo sa človek stáva kresťanom: "Nie je to preto, aby človek mal osobné alebo materiálne výhody. Je to preto, že uznávam veľkosť Boha v ľudskej existencii. Chcem nasledovať Ježiša a slúžiť svojim bratom." Táto knižočka, ktorá berie do úvahy informácie materialistického ateizmu, mala veľký úspech.

H.: "Služba, odriekanie, duch obety" - kresťanské čnosti, ktoré komunistická ideológia využila po svojom?

Ch.: Áno. Tieto čnosti pomohli pretrhať niektoré formy rodinného egoizmu. Ale od doby kultúrnej revolúcie je v ľudských vzťahoch taký chaos, že tieto heslá stratili dôraz. Mladí Číňania myslia najviac na to, aby si zarobili peniaze - chcú si kúpiť bicykel, tranzistorové rádio, televízor. Reagujú na nespravodlivosť, aj na nespravodlivosť vlastných rodičov. Bremenó gemerácií a byrokratickej spoločnosti je ťažšie než v Európe. Sú to idealisti a trpia oportunistom a všetkým, čo ich delí. Svedectvá a obrátenia sú veľmi častým zjavením.

Rovnako často sa objavuje mladý Číňan plný beznádeje. Raz v noci počúval tajne v rádiu Hlas Ameriky a počuje: "Ja som Cesta, Pravda a Život". Pýta sa, kto môže takto hovoriť. Pýta sa a objaví evanjelium. Mnoho Číňanov chce viesť úprimný a čestný život a hľadajú Pravdu. Keď objavia evanjelium alebo stretnú kresťana, stačí málo, aby sa zachytili.

H.: René Laurentin vydal knihu "Čína a kresťanstvo po premárnených príležitostiach". Titul Vašej knihy "Čína bez múru" sa zdá oveľa optimistickejší.

Ch.: Hovoril som s otcom Laurentinom, keď pripravoval svoju knihu. Myslím, že titul je prehnaný. Myslieť si, že v minulosti boli všetky príležitosti premárnené, je ilúzia. Z minulých storočí máme výnimočné prípady prenikania Cirkvi do Číny. Pokiaľ ide o zajtrajšok, budú ešte ťažkosti. Je to svet s kultúrou a morálkou, ktoré sú odlišné od evanjelia. Sv. Pavol kritizoval túto múdrosť, ktorá je v očiach Božích bláznovstvom. V Číne sa neúspechy interpretujú ako morálne víťazstvo. Cesta spásy, posolstvo kríža boli prijímané s ťažkosťami. Niektoré štruktúry v tradícii však vysvetľujú, že Číňania sa stali hlboko veriacimi kresťanmi.

H.: Sú si čínski kresťania vedomí toho, že ich mučeníci sú sejbou pre zajtrajšok?

Ch.: Sú o tom presvedčení. Evanjelium postupuje vďaka ich svedectvu. Pred 12 rokmi bolo všetko uzavreté. Nebolo vidieť žiadnych kresťanov. Dnes sa znovu zformovalo množstvo komunít. To presahuje všetky naše nádeje... Parížsky arcibiskup kardinál Lustiger povedal čínskym kresťanom v Európe: "Boh má dva prostriedky, ako rozšíriť svoje kráľovstvo: prenasledovanie a rozptýlenie." A Čína? Je zranená, ale uzdravuje sa! Katolícka Cirkev? Je malá, ale počína si dobre. A Kristus? Povedzme, že je to revolucionár, ktorý priniesol Víťazstvo!!!

/prevzaté z Kresťanských obzorov č.11/

ĎALŠIE INFORMÁCIE Z ČÍNY

- 18.4.t.r. v provincii Che-pej /300 km južne od Pekingu/ polícia zabila dve osoby a zranila 350 ľudí, keď sa modlili pri stane na mieste, kde pred kultúrnou revolúciou stál katolícky kostol.

- Traja zahraniční kňazi boli pozvaní na september do oblastného seminára v Še-šane neďaleko Šanghaja prednášať. Toto pozvanie je ďalší krok k otvorenosti pre Cirkev. V päťdesiatych rokoch boli všetci zahraniční misionári vypovedaní a pastoračná činnosť je zahraničným kňazom doteraz zakázaná.

Seminár v Še-šane má nedostatok výchovného a vyučujúceho personálu. Jin Luxian, katolícky "vlastenecký" biskup zo Šanghaja a súčasne rektor seminára, pozval cudzincov, aby zdvihli akademickú úroveň seminára. Traja pozvaní sú salezián Jozef Zen Zekuín z Hongkongu, Američania jezuita Eduard Malatesta a Lawrence Flynn z Maryknoll.

V Še-šane študuje 115 semináristov z 22 diecéz. Bol znovu otvorený r.1981 a vydržujú ho katolíci šiestich provincií.

VATIKÁN

Podľa štatistík bolo od r.1980 zavraždených 88 katolíckych misionárov vo svete; medzi zavraždenými je 1 biskup a 60 kňazov. Tohto roku sa už 6 kňazov stalo obeťou zločinu. Na veľkonočnú nedeľu boli zabití 4 kapucínski misionári pri prepade misijnej stanice na ostrove Inhasunge v Mozambiku. Poslednou obeťou je kanadský misionár Armand Boisvert, zavraždený 31.3. v Kawasaku v Japonsku; pôsobil v krajine 40 rokov. Bol nájdený mŕtvy vo svojom farskom kostole po prepadaní lupičmi.

NDR

Zájazd k lužickým Srbom /krátený článok z Kresťanských obzorov/

Zájazd bol umožnený prostredníctvom manželov - učiteľov Hany a Dena Mikloškových....V nedeľu sme mali od nich zariadenú sv. omšu, pred ktorou nás kňaz privítal a vyjadril radosť, že nie sme len turisti, ale že sme aj katolíci....Viera je u nich ozaj živá. Majú odluku cirkvi od štátu a veľmi si to chvália, že si robia čo chcú. Platy kňazov obstaráva biskupský úrad. Na žiadny cirkevný sviatok nepracujú a deti neidú do školy. Božie Telo sa slávi vonku, je to veľká sláva, a tiež Vzkriesenie. Radostnú zvesť o Vzkriesení Pána vezú do susedných dedín na koňoch. Toho roku ich išlo 1000. Pýtali sme sa, odkiaľ berú toľko koní. Povedali, že im ich privedú alebo zo vzdialenejších miest pošlú vlakom. Jazdci sú oblečení do frakov s cylindrami na hlavách. Vpredu nesú zástavy a sochu vzkrieseného Pána, všetko sa koná za spevu veľkonočných piesní.

Toto všetko nám na druhý deň premietal pán učiteľ Frencl s pekným českým výkladom. Svadby, pohreby, krsty - všetko z kostola. Deti chodia na náboženstvo už z materskej školky. Kňaz si ich odtiaľ vezme a na fare ich vyučuje. Sú tam aj cirkevné školy, reholné sestry majú škôlky... Ľudia na bohoslužby nenosia kabelky, ale modlitebné knižky v ruke, aby bolo vidieť, kde idú. Spev v kostole len tak hrmí. Kostoly a kláštory sú tak udržiavané, že sme sa tomu divili, aká obetavosť je u ľudí pre česť a slávu Božiu. V NDR prevládajú evanjelici a tak sme navštívili jeden kostol, kde polovicu majú katolíci a druhú evanjelici. Majú bohoslužby v rozličný čas, a dobre sa snášajú. Aj to je obdivuhodné, že neprechováajú nenávisť voči sebe. V jednej farnosti sme navštívili zaujímavý cintorín, kde sú všetky kríže rovnaké, drevené, bielo natreté a konce zdobené zlatom aj korpus je pozlátený. To presadil jeden kňaz, lebo po smrti sú si všetci ľudia rovní. Ale inde sa to neujalo.

Náboženských kníh sme videli dost. Hovorili sme s jedným kňazom - P. Merčin Salovski - ktorý vydáva pod názvom "Krajan" čítanku pre kresťanskú domácnosť. Tiež sme si doviezli katechizmy pre deti a rozličné čítanie. Ako sme videli, cirkvi tam nič nechýba.... Išli sme domov s dôverou, že aj naša "náboženská sloboda" bude tak vyzerat', ako o to budeme Boha prosit' a ako sa sami o to pričiníme.

-F.S.-

POĽSKO

Zákony o vzťahoch štátu a katolíckej cirkvi v PĽR, o zárukách slobody vyznania a o sociálnom zabezpečení duchovných prijal Sejm PĽR vo Varšave 22. mája 1989. Nové zákony potvrdzujú rovnosť práv všetkých občanov - veriacich i neveriacich - v štátnom, politickom a spoločenskom živote krajiny. Zákon o vzťahoch štátu a katolíckej cirkvi o.i. stanovuje, že táto cirkev sa vo svojich záležitostiach spravuje vlastným právom a rozhodnutiami, t.j. bez zasahovania štátnych orgánov či konzultácie s nimi. Umožňuje súčasne katolíckej cirkvi zaujímať stanoviská k záležitostiam štátu. Umožňuje jej slobodne rozvíjať cirkevné školstvo a vyvíjať aktívnu náboženskú činnosť medzi deťmi, mládežou, v armáde a i. Schválené zákony riešia tiež majetkovú situáciu cirkví. Podpredseda štátnej rady PĽR K. Barcikowski a iní poslanci v parlamentnej debате vyjadrili nádej, že prijatie nových cirkevných zákonov ukončí obdobie sporov, najmä medzi katolíckou cirkvou a štátom, zminimalizuje možnosť kolízií medzi štátom a cirkvami a prispeje tiež k skorému nadviazaniu diplomatických vzťahov medzi Poľskom a Vatikánom, na ktorom Poľsku veľmi záleží.

/České KN č.24/

MAĎARSKO

- Imre Miklos, od r.1971 vedúci Štátneho úradu pre veci cirkevné, bol koncom apríla poslaný do dôchodku. Dočasný vedúci úradu objasnil zásady novej náboženskej politiky. Má to byť partnerská spolupráca medzi cirkvou a štátom, treba vytvoriť nové formy koordinácie záujmov, akési fórum zástupcov cirkví, politických strán a vlády. Priznal, že úrad pre veci cirkevné nezodpovedá novej politike, napr. udeľovanie súhlasu cirkvám je nedôstojné a nezodpovedá skutočnej partnerskej spolupráci medzi cirkvami a štátom.

- Traja protestantskí kňazi vyzvali Billy Grahama pred jeho plánovanou júlovou cestou do Maďarska, aby uznal, že ľutuje svoju spoluprácu s diktátorskými režimami vo východnej Európe, a aby naopak prejavil svoju solidaritu s utlačovaným rumunským ľudom. Graham totiž pri návšteve Rumunska r.1985 sa dal oklamať Ceaušeskovým režimom a povedal, že v Rumunsku vládne plná náboženská sloboda./pozn.red.: podobne sa vyjadril pred pár rokmi pri návšteve Sovietskeho zväzu./

- Na budapeštianskej psychiatrickej klinike sa budú pravidelne konať katolícke bohoslužby, a nepravidelne protestantské a židovské. V mestskej nemocnici v Ostrihome sa už niekoľko týždňov slúži sv. omša. Predstavitelia cirkevného úradu informovali, že táto záležitosť sa má riešiť iba dohodou medzi nemocnicami a náboženskou obcou. Nevylúčili v budúcnosti možnosť, že by sa mohli bohoslužby konať aj v nápravných zariadeniach.

USA

Pred Kapitolom vo Washingtone zriadili "cintorín nevinných", 4400 bielych krížov, ktoré pripomínajú cintoríny mladých mužov padlých vo vojne. Tieto biele kríže tu postavili odporci potratového zákona, ktorý bol v USA zavedený r.1973. Podľa štatistiky je denne zabíjaných 4400 detí v USA v materskom lone.

ZSSR-ARMÉNSKO

- Vedúci pomocnej akcie gréckopravoslávnej cirkvi v Arménsku, aténsky svätiaci biskup Chryzostomos, vyslovil obdiv k práci, ktorú tam vykonala Matka Tereza po zemetrasení: "Matku Terezu z Kalkaty, ktorá patrí k najväznejším nositeľom Nobelovej ceny mieru, som spoznal pri spoločnom nasadení v detskej nemocnici. Dnes, mesiace po strašnom zemetrasení, je problém zmrzačených detí obzvlášť veľký: deti medzi druhým a dvanástym rokom, bez nôh, bez rúk, hluché, slepé a väčšina z nich navyše osirelé. Bolo to pre mňa stretnutie s neopísateľnou biedou. Ale tiež s nádejou, ktorá je silnejšia než každé zúfalstvo, v osobe Matky Terezy. Vykonala v Arménsku niečo jedinečného."

- Ukrajinský kňaz gr.kat.obradu bol 11.5. zatknutý v Ľvove. Je to už jeho štvrté zatknutie za posledné dva roky. Ako dôvod sa uvádza, že slúžil v rôznych dedinách sv.omše vo veľkonočnom čase, keď uniaty slávia sviatky v rovnakom čase ako pravoslávni. Okrem toho boli zatknutí ešte dvaja ukrajinskí kňazi.

- Podľa správ západoeurópskej tlače pokúšal sa K.Charčev rýchlo presadiť nový zákon o náboženstvách, ale stroskotal na odpore byrokracie v strane. Podľa správy TASS ideologická komisia KSSZ rozhodla odročiť zverejnenie predlohy zákona o slobode svedomia a náboženského presvedčenia. Podľa názoru tejto komisie predloha sa musí ešte zdokonaľiť a predložiť k posúdeniu Najvyššiemu Sovietsu. Jej korektúry však už dva roky kolujú ako samizdat.

Najistejšie je nechcieť nič iného než čo chce Boh, ktorý nás pozná lepšie a viac miluje než my sami seba. Odovzdajme sa teda do jeho rúk, aby sa na nás stala jeho vôľa! Ak vždy rozhodne zotrváme pri tomto odovzdaní, nikdy nebudeme môcť zablúdiť.

Sv. Terézia z Avily

Z TLAČOVEJ KONFERENCIE SVÄTÉHO OTCA V LIETADLE AFRICKEJ CESTE

R: Kedy sa uskutoční Vaša cesta do Juhoafrickej republiky?

JP: Pápež nenavštevuje politické a ideologické systémy, ale miestne cirkvi, ktoré v nich žijú. Súčasne však musí tiež vystupovať ako dobre vychovaný hosť, dávať najavo rešpekt, ktorý patrí politickým predstaviteľom, v ktorých sa má vždy prejavovať zvrchovanosť národa. Toľko, pokiaľ ide o zásadu. V konkrétnom prípade, ak má pápež rešpektovať miestnych predstaviteľov, musí byť samozrejme rešpektovaná úloha a funkcia toho, kto hlása pravdy viery a mravného poriadku aj na sociálne politickom poli. Vieme dobre, aké sú v tomto smere juhoafrické problémy. Z toho možno potom vyvodit' závery, či je taká cesta možná alebo nie.

R : Čo nám poviete o vzťahoch k islamu?

JP: Jednou stránkou je dialóg navrhnutý koncilom, ku ktorému cirkev prejavuje ochotu. Inou stránkou však je zásadný, ba neústupný postoj niektorých skupín, ktoré nechcú dialóg prijať. Ich propaganda je tou najproblematickejšou črtou, o.i. pre istý spôsob, ktorým užívajú svoju moc, napr. finančnú. A to sa volá prozelytizmus.

R : Otázka na Kolínsku deklaráciu a protest teológov.

JP: Stačí odpoveď nemeckých biskupov. Išlo o niečo, čo síce nebolo čiste miestne, ale predsa len miestne obmedzené. Zo všeobecnejšieho hľadiska teológovia majú právo na vedecké bádanie o viere a pri nom môžu vzniknúť aj určité metodologické pochybnosti - lebo to už patrí k ich povolaniu. Teológia môže teda objasniť mnoho vecí, pokiaľ ide o obsah viery. Musí však mať vždy na pamäti, že Kristus uložil apoštolom a ich nástupcom zodpovednosť za pravdy viery, a táto zodpovednosť sa musí rešpektovať aj pre dobro teológie samotnej.

R : A čo si myslí Ján Pavol II. o návrhu jedného známeho teológa? /Aj keď meno nepadlo, všetci vedeli, že ide o návrh P.B.Häringa, aby sa uskutočnilo akési svetové hlasovanie, či prijať alebo neprijať učenie vyjadrené v encyklike Humanae vitae./

JP: Spomínam si na titul článku od istého teológa, ktorý sa mi zdá veľmi výstižný. A ten znel: "Morálne zásady sa nevytvárajú prostredníctvom referenda."

R : Za čo máme teraz považovať Turínske plátno? Za relikviu alebo iba za ikonu?

JP: Celkom iste je to relikvia. Inak by nebolo možné pochopiť vieru, ktorá je s ním spojená a ktorá - ako sa znovu ukázalo - je silnejšia ako vedecké dôkazy a protidôkazy. V tomto zmysle je teda stále predmetom viery. Cirkev konečne vždy nechávala voľné pole pôsobnosti tým, ktorí si želajú dokázať pravosť Turínskeho plátna alebo opak. Musí teda dať voľnosť aj tým, ktorí sú presvedčení, že na plátno je skutočný odtlačok Kristovho tela.

R : Prijme Svätý Otec M.Gorbačova, až príde v novembri do Ríma?

Svätý Otec odpovedal, že je ochotný prijať každého, kto o to požiada. "Prijmem ho s veľkým rešpektom ako predstaviťa systému a ako hlavu štátu." Iná otázka je, či Sv.Otec navštívi ZSSR. Ako je známe, väčšina obyvateľov sú pravoslávni. A je tu stále ešte nevyriešený problém vo vzťahoch štátu k latinskej a gréckokatolíckej Cirkvi.

/Informace o Církví č.6/89/

"Radost srdca je skutočným životom ľudstva" /z listu br.Rogera/

"Lepšie je hovoriť s Bohom o hriešnikovi než s hriešnikom o Bohu"

/sv.Klement M.Hofbauer/

Boh nemôže darovať človekovi nič krajšieho a väčšieho než je dieťa.

INTERCOMMUNIO

Skupina katolíckych študentov sa chystala na dlhšiu cestu do východných krajín. Prišli ku mne s otázkou: "Smieme chodiť do kostola a k prijímaniu do pravoslávnych kostolov, keď nebudú katolícke? Prv sa to vraj nesmelo, dnes sa to odporúča."

Predpisy Kódexu cirkevného práva boli pred II. vatikánskym koncilom presné a prísne. Kanonické ustanovenie 1258 zakazuje katolíkom hocijakú účasť na bohoslužbách nekatolíkov. V čísle 866 sa síce hovorí o tom, že veriaci môžu prijať eucharistiu v hociktorom obrade, ale tým sa myslia katolícke cirkvi rôznych východných obradov, tzv. zjednotených cirkví.

Radikálne zmeny zaviedol II. vatikánsky koncil. V dekrete O východných cirkvách čítame v čl. 27: "Kresťania východných cirkví, odlúčení od katolíckej, sa môžu pripustiť ku sviatostiam pokánia, eucharistie a pomazania chorých" a ďalej čítame: "Rovnako sa dovoľuje katolíkom požiadať o tie isté sviatosti nekatolíckych duchovných tých cirkví, ktoré udeľujú sviatosti platne."

Hovorí sa tu teda o tzv. pravoslávnych cirkvách, nie o evanjelických. Ale je tu aj obmedzenie vyjadrené slovami: "Len vtedy, keď je to naozaj potrebné alebo ide o ozajstný duchovný úžitok a nie je prakticky možné vyhľadať katolíckeho duchovného."

Keď tieto smernice iba vyrátame, pochopiteľne sa nás všetci spýtajú: Ako je to možné, že sa mení náuka cirkvi v tak závažných veciach? Odpoveď na túto námietku je jednoduchá: Nejde o zmenu v učení viery, ale v praxi, ako ju vyznávame navonok. Tá sa môže požadovať kým doby prispôbiť.

Cirkev vždy verila v platnosť kňazstva a sviatostí u tzv. odlúčených východných cirkví, práve tak ako veríme v silu sviatostí v cirkvi katolíckej. Sviatosti sa však prijímajú s istými dispozíciami; kto ich nemá, ten nie je pripustený k sviatostiam ani vo svojej vlastnej cirkvi.

Ktoré sú podmienky k prijatiu eucharistie? Poznáme ich z katechizmu: aby sme boli vo stave milosti, aby sme mali vieru a aby sme hľadali v prijatí sviatostí to, na čo je ustanovená. Eucharistia je Kristovo telo, spôsobuje spojenie s Kristom a spojenie v jednej Cirkvi, ktorá je Kristovo mystické telo.

Predstavme si kresťana, ktorý verí, že v eucharistii je prítomný Kristus, ale neverí v Cirkev. Je presvedčený, že je to jedno, kde chodí do kostola, že na tom nezáleží, či je katolíkom alebo nie. Smieme takého kresťana pripustiť ku sviatostiam? Nemá vieru v mystické telo Kristovo a chce prijímať telo eucharistické. Všetky cirkvi sa preto vždy bránili tomu, aby prijímanie sviatostí neoslabilo vieru, veď sú na to, aby ju posilnovali.

Tieto dôvody platili v minulosti, platia aj dnes. Aj koncil, ktorý prísnu prax zmiernil, znovu potvrdzuje tento základný princíp: Vzájomné udeľovanie sviatostí sa zakazuje všade tam, kde by viedlo k indiferentizmu. Kde sa teda smie aplikovať uvoľnenie, ktoré priniesol koncil? Je možné a máme si želať, aby sa ekumenizmus stal všeobecným postojom katolíka vo viere dospelého. Ten verí v cirkev a chce zostať jej verným synom. Vie však, že mnoho z jej pokladov presahuje hranice právnych štruktúr.

Katolícka viera sa vyznáva aj prijatím sviatostí u kňaza, ktorý je od jednoty cirkvi navonok odlúčený. V tomto prípade je to aj vyznanie nádeje, že nedokonalá jednota Cirkvi dospeje raz predsa len v dokonalú.

Tomáš Špidlík

/z mesačníka "Nový život", Rím, jan.febr.1989, krátené/

Z APOŠTOLSKÉHO LISTU JÁNA PAVLA II. "KREŠŤANSKÍ LAICI"

V roku 1987 sa konala v Ríme biskupská synoda o poslaní laikov v cirkvi a vo svete. Jej materiály a závery boli odovzdané jednotlivým komisiám, ktoré z nich urobia závery. Tieto materiály využil aj sv. Otec a nedávno vydal apoštolskú exhortáciu. Má názov "Christifideles laici" - Kresťanskí laici - a jej rozsah je asi 200 strán textu. Základnou myšlienkou dokumentu je požiadavka, aby si všetci veriaci uvedomovali svoju zodpovednosť v cirkvi i vo svete, t.j. v spoločenskom, politickom, kultúrnom i hospodárskom živote. Otázky "služieb" laikov v cirkvi rieši zvláštna komisia.

Uvádzame stručný obsah dokumentu:

L a i c i

S pojmom "laik" sa prvý raz stretávame v roku 96 v Klementovom liste, kde rozlišuje obyčajného veriaceho a diakona resp. presbyteru. Pretože dochádzalo k niektorým nezhodám, ktoré nachádzali svoj výraz aj mimo cirkevnej oblasti, došlo v cirkvi k diferenciacii a začali sa formovať určité služby aj z hľadiska teologického. V čase, kedy sa z kresťanstva stalo štátne náboženstvo, došlo k prepojeniu štátnej a cirkevnej správy. V cirkvi vznikli dva stavy, ktoré boli v Graciánovom Dekréte /1142/ právne označené ako "klerici" a "laici". Klerici /rehoľníci, diakoni, knazi a biskupi/ boli vzdelaní a hovorili latinsky /jazykom dosvedčujúcim vzdelanosť a nutným pre medzinárodnú komunikáciu/. Tak vznikli odborníci pre vedu, umenie a správu, a tí, ktorí toho nedosiahli, dostali negatívne označenie - laik. V súčasnosti sa však duchovenstvo nemôže intenzívne zaoberať vedou, tým menej politikou, preto bola táto oblasť prenechaná laikom.

N o v á e v a n j e l i z á c i a

Pápež konštatuje, že sa v našom svete stále viac šíri ľahostajnosť, ateizmus a sekularizácia, a je toho názoru, že naša doba potrebuje novú evanjelizáciu.

Druhý vatikánsky koncil vyhlásil, že je "povinnosťou a právom" veriaceho vykonávať apoštolát, ktorý mu bol uložený Bohom skrze Krista. Toto právo vyplýva zo samotnej podstaty krstu a nie je žiadnym ústupkom cirkevnej autorite. "Veriaci sa nemôžu zriecť svojho práva zasahovať do politiky, lebo dávajú iniciatívy hospodárske, spoločenské, zákonodárne, v správnej a kultúrnej oblasti... všetci spoločne a každý jednotlivovo majú právo a povinnosť podieľať sa na politickom živote." Uskutočňuje sa to prostredníctvom solidarity, ktorá napomáha pokoj na zemi, pretože "kresťania nemôžu byť ľahostajní k javom, ktoré ohrozujú mier, ako je násilie a vojna, mučenie a terorizmus, koncentračné tábory, militarizácia politiky, zbrojenie, hrozba nukleárnych zbraní."

Apoštolát veriacich sa musí konať vždy v jednote s cirkvou, podľa jej smerníc. Pre rozlíšenie a uznanie činnosti veriacich dáva pápež kritériá, ktoré nazýva "kritériami cirkevnosti":

- Každý kresťan je v prvom rade pozvaný ku svätosti.

- Každý kresťan je zodpovedný za vyznávanie katolíckej viery, pravdy o Kristovi, o cirkvi a človekovi tak, ako to učiteľský úrad autenticky tlmočí. Každý čin veriaceho má byť prejavom viery.

- Svedectvo hlbokkej a dosvedčovanej jednoty a závislosti laikov na pápežovi, biskupoch... a prejavy vzájomného rešpektu všetkých foriem apoštolátu v cirkvi.

- Stotožnenie sa s apoštolským cieľom cirkvi, t.j. evanjelizáciou a posvätením človeka... teda kresťansky osvietené vedomie.

- Povinnosť intenzívneho angažovania sa v spoločnosti v zmysle katolíckej sociálnej náuky.

Pre pápeža je rozmach činnosti katolíckych spoločenstiev dôkazom, že sa v ľudoch opäť prebudila potreba náboženských hodnôt. Usiluje sa o to, aby všetky tieto spoločenstvá dosiahli právne uznanie.

Ž e n a a s l u ž b y v c i r k v i

Pápež vyžaduje od všetkých kresťanov, aby sa zapojili do apoštolskej činnosti a vyzýva aj ženy, aby pôsobili v tejto oblasti.

"Je naliehavo potrebné brániť a povznášať osobnú dôstojnosť ženy tým, že sa bude uznávať jej prínos k budovaniu cirkvi a k rozvoju spoločnosti a naopak sa bude odbúravať nespravodlivý materialistický a konzumný spôsob zmýšľania o ľudskej bytosti a o žene zvlášť. V cirkvi má žena svoje špecifické povolanie. Má sa aktívne a zodpovedne zúčastňovať jej života a poslania hlavne tým, že bude napodobňovať konanie žien, ktoré v evanjeliu vystupujú v sprievode Ježišom a pri zrode cirkvi. K dosiahnutiu tohto cieľa je nutné lepšie a dôkladnejšie uvažovať o antropologických a teologických základoch mužských a ženských životných podmienok a skúmať poriadok stvorenia a Božieho plánu, ako bol vyjadrený na začiatku a ako sa rozvíjal v celých dejinách. Žena je povolaná k základnému cirkevnému apoštolátu, t.j. k hlásaniu evanjelia a tým aj ku katechéze, k odovzdávaniu viery a k teologickému štúdiu. Je povolaná k rozlišovaniu toho, čo povznáša alebo uráža dôstojnosť ľudí ako osôb, dôstojnosť prostredí a spoločnosti. "

V priebehu synody v roku 1987 sa zdôrazňovalo, že sa laici majú stále viac zapájať do služieb cirkvi. Pod vedením generálneho tajomníka synody arcibiskupa Jána Schotte teraz pracuje zvláštna komisia, ktorá rieši "otázky cirkevných služieb". Hovorí sa, že táto komisia chce umožniť aj ženám, aby mohli vykonávať službu miništrantskú a lektorskú.

D u c h s v ä t ý p ô s o b í , k d e t r e b a

Potom čo II. vatikánsky koncil označil cirkev pojmom ľud Boží, ktorý zjednotila jednota Otca, Syna a Ducha svätého, a v Dekrétate o apoštoláte laikov bolo laické hnutie, vedomé si svojej zodpovednosti za cirkev a svet, označené za výsledok pôsobenia Ducha svätého, už dnes nemôžeme hovoriť o laikoch ako tých, ktorí /na rozdiel od klerikov/ nemajú žiadne práva, ale majú svoje zvláštne úlohy: pôsobiť ako kresťania v celom svete aj v jeho politických štruktúrach. Pápežský dokument dodáva: "Musí sa to konať vždy so slobodou Ducha svätého, ktorý pôsobí kde je potrebné, ale aj v jednote s bratmi v Kristovi, najmä s pastiermi. Oni musia posúdiť správnosť a náležitosť uplatnenia chariziem. Nie však preto, aby pôsobenie Ducha Svätého tlmili, ale aby všetko preskúmali a ponechali čo je dobré."

/Z mesačníka Svjetlo riječi, č. 72, redakčný článok/

RIADIŤ SA PODĽA BOŽIEHO ZÁKONA

/Mravná norma encykliky "Humanae vitae" a pastoračná úloha/

So zreteľom na nedávno uverejnený príspevok známeho morálneho teológa k náuke cirkvi vzhľadom k encyklike "Humanae vitae", ktorý mal v tlači veľký ohlas, podávame nasledujúce vysvetlenie.

V uplynulých týždňoch došlo k početným kritickým, mnohokrát dokonca závažným útokom na manželskú morálku, ako je predkladaná učiteľským úradom cirkvi a zvlášť encyklikou Pavla VI. Humanae vitae.

Boli vznesené pochybnosti vzhľadom k výkladom tejto náuky, ktoré boli hodnotené ako neúmerne prísne a neústupné, a boli vyslovené vážne obavy, že cirkev stratí vážnosť a už ju nebude počúvať dnešný kresťan a veľký počet veriacich, ak ďalej povedie mravnú líniu encykliky Humanae vitae takými výkladmi.

Oznamovacie prostriedky nemlčali. S často nemiestnym zjednodušaním a nesprávnymi interpretáciami znovu rozniecovali pochybnosti a obavy niektorých teológov a vyvolali nemalý chaos medzi veriacimi. Všeobecne povedané vychádzajú pochybnosti a obavy od tých manželských dvojíc, pre ktoré je obtiažne sa riadiť mravnou smernicou vzhľadom k zodpovednému odovzdávaniu života, to znamená normou, ktorá zodpovedá pastorálnej citlivosti a starostlivosti.

Nechýba však súvislosť so špecifickými otázkami učenia, napr.: predložený výklad niektorých tradičných prvkov; tvrdenie, že pre niektoré konkrétne mravné zásady neexistuje biblický podklad /ako norma, ktorá zakazuje zamedzenie počatia/; odvolávanie sa skôr na teologicky zameraný základ mravnej problematiky /úvaha o dôsledkoch/; domáhanie sa práv osobného svedomia vzhľadom k učiteľskému úradu cirkvi. Námietky sú často formulované bez tej vedeckej presnosti, ktorá je znakom vážneho teologického uvažovania. Často sa používajú dokonca nenávistné a zarážajúce osobné útoky.

1. Každdej manželskej dvojici, ktorá má ťažkosti, iste patrí veľká pozornosť a láska, predovšetkým keď rozmanité, nie iba osobné, ale i hospodárske a spoločenské životné pomery sťažujú plnenie morálnych povinností.

Cirkev ako učiteľka a matka je povolaná k tomu, aby sa inšpirovala postojom svojho Majstra, od ktorého dostáva pastoračnú lásku k blížnemu. Je to postoj plný lásky, porozumenia, trpezlivosti a milosrdenstva, ale súčasne jasný a pevný postoj v hlásaní a predkladaní pravdy a morálnych smerníc, ktorých zachovávanie je nutným predpokladom pravdivého a plne ľudského života a cesty ku svätosti, ku ktorej sme všetci povolaní.

Ako svedčia evanjeliá, pravda a milosrdenstvo sa navzájom prelínajú a vytvárajú jedinečný a nedeliteľný postoj nášho Pána Ježiša. Zvlášť významný a príkladne jasný je Ježišov postoj k hriešnici a jeho slová k nej: "Nikto ťa neodsúdil?... Ani ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!" /Jn 8, 10-11/. Tým, že nazýva menom dobro a zlo, neporušuje Ježiš mravnú pravdu, ale naopak, ju celkom jasne potvrdzuje. A žene, ktorá zhrešila a ľutovala to, ponúka svoju milosrdnú lásku. Vedie ju naspäť k pravde a ku spásu.

A tak láska a duchovná starostlivosť voči manželským dvojiciam, ktoré sú v ťažkostiach, nemôže byť nikdy oddelená od pravdy, ak im chceme ozaj pomôcť, rovnako ako nemôže byť zrušená alebo zmenšená povinnosť nazývať menom dobro a zlo. V tomto zmysle povedal Pavol VI. vo svojej encyklike: "V ničom nezľaviť zo spasiteľnej náuky Kristovej je vynikajúca forma lásky k dušiam." /Humanae vitae, 29/

Povinnosť nazývať menom dobro a zlo v oblasti zodpovedného odovzdávania života splnil Pavol VI. s vernou láskou ku Kristovi a k dušiam najmä svojou encyklikou *Humanae vitae*. V plnom súhlase s II. vatikánskym koncilom a so spomenutou encyklikou plnil svoju povinnosť Ján Pavol II. a robí to aj naďalej.

2. K tejto jasnej povinnosti patrí potvrdenie toho, že morálna zásada encykliky *Humanae vitae* týkajúca sa zamedzenia počatia nepripúšťa žiadnu výnimku, lebo zakazuje akt, ktorý sám osebe odporuje poriadku. Taký výklad vôbec nie je prísnou a neústupnou interpretáciou morálnej zásady. Je to jednoducho jasné a výslovné učenie Pavla VI., na ktoré častejšie nadväzuje a vysvetľuje terajší pápež.

V *Humanae vitae* čítame: "Ak je niekedy ozaj dovolené trpieť menšie mravné zlo, aby nedošlo ku zlu väčšiemu, alebo aby sa dosiahlo väčšie dobro, nie je dovolené ani z najzávažnejších dôvodov konať zlo, aby z neho vzišlo niečo dobrého, t.j. robiť predmetom pozitívneho úkonu vôle niečo, čo je vnútorne nesprávne a preto nedôstojné ľudskej osoby, aj keď sa to robí s úmyslom zachovať alebo podporiť dobro osobné, rodinné alebo spoločenské." /čl. 14/

Toto nie je v žiadnom prípade teologická mienka, ktorá je predložená k voľnej diskusii, lebo ako Ján Pavol II. dňa 5. 6. 1987 so zvrchovanou jasnosťou zdôraznil, "to, čo učí cirkev o zamedzení počatia, nepatrí k nometom, o ktorých môžu teológovia slobodne diskutovať. Učiť niečomu opačnému znamená viesť mravné svedomie manželov na scestie."

3. Kresťanská morálna tradícia vždy rozlišovala medzi "pozitívnymi" normami /ktoré nabádajú k nejakej činnosti/ a "negatívnymi" normami /ktoré zakazujú niečo robiť/. Navyše neustále a jasne potvrdzovala, že negatívne normy, ktoré zakazujú činy, ktoré sú samé osebe porušením poriadku, nepripúšťajú žiadne výnimky. Lebo tieto činy sú z morálneho hľadiska na základe svojej vnútornej štruktúry, teda samé v sebe a samé zo seba "neusporiadané", to znamená sú v rozpore k osobe v jej špecifickej dôstojnosti ako osoby. Práve z tohto dôvodu sa z morálneho hľadiska nemôžu zmeniť na činy "usporiadané" žiadnym subjektívnym úmyslom a žiadnou subjektívnou okolnosťou, ktoré nemôžu zmeniť ich vnútornú štruktúru.

Medzi tieto činy patrí aj zamedzovanie počatia: samo v sebe a samo pre seba je vždy mravným "neporiadkom", pretože objektívne a vo svojej podstate /nezávisle na subjektívnych úmysloch, motívoch a situáciách/ je v rozpore s prirodzeným výrazom "bezvýhradného vzájomného sebadarovania manželov" /apoštolský list *Familiaris consortio*, čl. 32/.

Tá istá kresťanská morálna tradícia tiež vždy potvrdzovala rozdiel - nie však protiklad - medzi objektívnym "neporiadkom" a subjektívnou vinou. Ak teda ide o to hodnotiť subjektívne morálne konanie s nutným zreteľom k ustanoveniu, ktoré zakazuje vnútorný "neporiadok" pri zamedzení počatia, je celkom oprávnené prizerať patrične k rozličným faktorom a aspektom konkrétneho jednania určitej osoby - nie iba k jej úmyslom a pohnútkam, ale aj k rôznym životným podmienkam a v prvom rade ku všetkým príčinám, ktoré môžu ovplyvňovať jej svedomie a jej slobodnú vôľu. Táto subjektívna situácia nie je schopná síce nikdy zmeniť na "poriadok" to, čo je vnútorným "neporiadkom", avšak môže v rozličnej miere ovplyvniť zodpovednosť konajúcej osoby. Ako je známe, je to všeobecná zásada, ktorá sa aplikuje na každý morálny, teda aj vnútorný "neporiadok". Aplikuje sa teda aj na zamedzenie počatia.

V tejto línii sa právom vyvinul nielen v morálnej a pastora-nej teológii, ale ajv oblasti pokynov učiteľského úradu samotného pojem "zákon odstupnovania". Tento zákon však v žiadnom prípade sa nesmie zamieňať s neprijateľným "odstupňovaním zákona", ako objasnuje spomínaný apoštolský list Familiaris consortio. /por. čl. 34/

Pri hodnotení osobnej zodpovednosti sa musíme odvolávať na svedomie subjektu. Podľa svojej prirodzenosti a zamerania musí byť svedomie "čisté" /por. 2 Tim 1, 3/, schopné "pochtivo učiť pravde" /2 Kor 4, 2/. Mravné svedomie kresťana, t.j. člena cirkvi, má konačne vnútornú cirkevnú formáciu, ktorá ho robí otvoreným, aby počúvalo pokyny učiteľského úradu cirkvi. II. vatikánsky koncil sa obracia na manželov a píše: "Nech si kresťanskí manželia uvedomia, že spôsob svojho konania nemôžu určovať podľa svojej ľubovôle, ale že vždy sa musia riadiť svedomím, ktoré sa má prispôbovať Božiemu zákonu, a že majú byť učenliví voči učiteľskému úradu cirkvi, ktorý tento zákon vo svetle evanjelia spoľahlivo vysvetľuje "Gaudium et spes, čl. 50/.

Všetkým, ale najmä kňazom a duchovným vodcom je zverená úloha, aby sprevádzali manželské dvojice trpezlivou a statočnou láskou a aby im pomáhali formovať ich svedomie tak, aby usudzovalo podľa pravdy, a aby sa starali o stále intenzívnejší duchovný život, ktorý je potrebný na to, aby v málo priaznivom alebo celkom nepriaznivom sociálnom a kultúrnom prostredí chápali požiadavky Božieho zákona a žili podľa nich. Konečne morálni teológovia, ak nechcú byť v rozpore s etickými povinnosťami povolania toho, kto študuje a prednáša morálnu náuku cirkvi, nesmú svedomiam manželov klásť prekážky na ceste k pravdivosti ich lásky. To sa stáva najmä vtedy, keď sa rozdúchávajú pochybnosti a keď sa vytvára zmätok protestami /kontestáciami/ proti opakovane potvrdzovaným smerniciam učiteľského úradu cirkvi.

4. Pochybnosti a obavy, vyslovené v prebiehajúcej diskusii vedú k zásadnej otázke: k otázke učiteľského úradu cirkvi.

Dáva sa najavo vážna obava o "vierohodnosť" učiteľského úradu u veriacich. Prečo sa však otvorene neprizná, že jedným - a nie posledným - z dôvodov, ktoré takú "vierohodnosť" poškodzujú a porušujú, je práve koncentrovaná a systematická kontestácia, ktorú niektorí teológovia stále znovu rozpútávajú proti encyklike Humanae vitae a potom proti listu Familiaris consortio?

Medzi veriacimi sa vyvolávajú zmätky, ak sa aj zo strany niektorých teológov hovorí o výrokoch učiteľského úradu a pritom sa zamlčuje alebo prekrúca jeho špecifická povaha a pôvodná funkcia. Ako by mal vedieť každý veriaci, nemôže byť učiteľský úrad cirkvi správne interpretovaný, ak sa berú na to rovnaké kritériá, ktorých sa užíva pre humanitné vedy, alebo ak sa odvolávajú na rýdzo sociokultúrne kritérium väčšinového súhlasu s ním. Naopak, iba vo viere možno správne chápať a plne súhlasiť s učiteľským úradom, lebo je darom Ducha Ježiša Krista, jeho cirkvi pre autentickú službu, to znamená z moci Kristovej autority "pre vieru a uplatnenie na mravný život" /Lumen gentium, čl. 25/.

Tu si zasluhujú zmienky slová Pavla VI., ktoré adresoval kňazom: "Obraciam sa na vás s dôverou. Vašou prvou úlohou - najmä tých, ktorí vyučujú morálnu teológiu - je vysvetľovať bez dvojzmyselnosti náuku cirkvi o manželstve. Vy prví vo výkone svojho povolania sa snažte byť príkladom lojálneho vnútorného a vonkajšieho kladného postoja k učiteľskému úradu cirkvi. Kladný postoj, ako viete, je zdravý nielen z uvedených dôvodov, ale skôr z dôvodu svetlá Ducha sv., ktorým sú zvlášť obdarení pastieri cirkvi na objasňovanie pravdy"/por. Lumen gentium, čl. 25, Humanae vitae, čl. 28/. A ďalej: "Hovorte s dôverou milovaní synovia, presvedčení

o tom, že Duch Boží, ktorý pomáha učiteľskému úradu v predkladaní náuky, osvecuje tiež vnútri srdcia veriacich a vyzýva ich k ich súhlasu" /tamtiež, čl. 29/.

Nie je málo tých, ktorí vyčítajú učiteľskému úradu cirkvi ne-miestnu neústupnosť v morálnych problémoch manželského života, týkajúci sa najmä lásky a života. To vraj je mylné a nebezpečné zdôrazňovanie, ktoré sa vraj - vzhľadom na úplnú pravdu - zdržuje jednostranne pri vedľajších veciach a neprihliada k hierarchii pravdy.

Takáto neústupnosť môže rozčuľovať tých, ktorí nesúhlasia s učením cirkvi a ktorí by radšej dali prednosť mlčaniu alebo "modernému pertraktovaniu". Je to však neústupnosť, ktorá je celkom oprávnená, ak uvážime, že po teologickej stránke je sexualita zakorenená v človekovi stvorenom "na obraz Boží": "Boh teda stvoril človeka ako svoj obraz, ako obraz Boží ho stvoril. Ako muža a ženu ich stvoril." /Gen 1, 27/ A sexualita dostáva na antropologickej rovine celkom zvláštny, až existenciálny dôraz v podstatnom povolaní osoby k láske.

Týmto učením o manželskej morálke prejavuje učiteľský úrad cirkvi zvlášť hlbokú úctu k Bohu a k jeho plánu a tým aj k dôstojnosti ľudskej osoby.

/Originál taliansky v Osservatore Romano zo 16. 2. 1989/

O FARSKÝCH RADÁCH A ĎALŠÍCH INICIATÍVACH V CIRKVI

Vo svojom liste z 23. apríla 1988 adresovanom katolíckym veriacim v Československu napísal kardinál Tomášek okrem iného: "Je správne, keď ako občania uplatňujete svoje práva voči svetskej moci. To však nie je všetko, čo máte možnosť robiť. Je potrebné ujať sa svojich práv aj fakticky. Litera zákona síce veľmi zužuje náboženský život katolíkov, ale odopiera sa nám aj mnohé, čo nezakazuje zákon, ale okrem zákonnej kompetencie ľudia poverení verejnou správou. Ale v každom právnom štáte platí zásada: všetko, čo nie je zakázané, je povolené - rozumie sa zákonom, nie ľubovôľou niekoho. Nebojte sa teda napr. uskutočňovať plný cirkevný život v duchu II. vatikánskeho koncilu vo farnostiach, aj mimo nich. Na vás je tiež, aby ste boli oporou kňazom, ktorí sa po minulých skúsenostiach boja straty možnosti slúžiť vám verejne..."

V podaní vláde ČSSR tlmočím vašu požiadavku zásadnej zmeny postoja štátu k cirkvi a k veriacim, najmä, že sa neuspokojíte s malými ústupkami z milosti namiesto rešpektovania práv a medzinárodných záväzkov. Je potrebné dosiahnuť také riešenie, ktoré by zamedzilo zasahovanie štátu do vnútorného života cirkvi: tak chápem požiadavku odľuky cirkvi od štátu obsiahnutú v petícii."

Ako podľa tejto výzvy otca kardinála majú postupovať veriaci katolícki laici? Je niekoľko možností ich pôsobenia. Je to predovšetkým podľa dekrétu II. vatikánskeho koncilu O apoštoláte laikov, a najnovšie podľa apoštolskej exhortácie Jána Pavla II. Christifideles laici / z 30. 12. 1988/, v ktorej sme my laici znovu povzbudzovaní k ešte väčšej a všestrannejšej aktivite. Veľká je rozmanitosť jej foriem /čl. 19 Dekréty/. Niektoré formy apoštolátu laikov uznáva hierarchia výslovne, i keď nie rovnakým spôsobom /čl. 24 Dekréty/. Tie formy združení, ktoré vyžadujú cirkevný súhlas /napr. biskupskej konferencie/, sa však nemôžu pokladať za nezákonné len preto, že zo známych dôvodov u nás nejestvuje príslušný cirkevný orgán, ktorý by ich činnosť schválil.

Laici sa však môžu uplatniť aj vo farských a diecéznych radách, ktoré sú dvojité: rada pre hospodárske záležitosti /ekonomická/, ktorá je povinná, a pastoračná rada, ktorá je povinná, ak to nariaďuje biskup. O týchto radách si treba povedať podrobnejšie, pretože po výzve otca kardinála sa niekde začali neoficiálne vytvárať z laikov takéto rady. Preto nie je väčšinou známe ich zloženie a činnosť ani cirkevným predstaviteľom a u svetskej moci vyvolávajú predstavy podzemnej cirkvi, nelegálnych cirkevných štruktúr a podobne. Vyvolávajú aj nepokoj, aj nedorozumenie medzi niektorými veriacimi.

Pre informáciu uvádzame články Kódexu kánonického práva týkajúce sa uvedenej oblasti:

Hlava V. Pastoračná rada /diecézna/

C. 511. Ak sú pre to pastoračné okolnosti, nech je v jednotlivých diecézách zriadená pastoračná rada, ktorej úlohou je pod biskupskou právomocou sledovať pastoračnú činnosť v diecéze, uvažovať o nej a predkladať praktické závery.

C. 512. §1. Pastoračnú radu tvoria veriaci kresťania, ktorí sú v plnom spoločenstve s katolíckou cirkvou, jednak klerici, aj členovia inštitútov zasväteného života a tiež laici, ktorí sú vyberaní spôsobom stanoveným diecéznym biskupom.

§2. Veriaci, ktorí sú navrhovaní do pastoračnej rady, nech sú vyberaní tak, aby naozaj reprezentovali celú časť Božieho ľudu, ktorá tvorí diecézu, vzhľadom na rôzne kraje diecézy, rôzne sociálne podmienky a zamestnania, a tiež so zreteľom na účasť na apoštoláte ako jednotlivcov tak aj spoločenstiev.

§3. Do pastoračnej rady nech sú navrhovaní iba veriaci kresťania, ktorí vynikajú istotou viery, dobrými mravmi, múdrosťou a rozvahou.

C. 513. §1. Pastoračná rada sa zriaďuje načas podľa predpisu štatútu, ktorý dáva biskup.

§2. Pri uprázdnení biskupského stolca pastoračná rada zaniká.

C. 514. §1. Pastoračnú radu, ktorá má iba poradný hlas, môže podľa potrieb apoštolátu zvolávať a jej predsedá iba biskup; jedine on je kompetentný zverejniť, čo bolo na pastoračnej rade prejednané.

§2. Pastoračná rada nech je zvolaná aspoň raz do roka.

Hlava VI. Farnosti...

C. 536. §1. Ak je to vhodné podľa úsudku diecézneho biskupa a po vypočutí knazskej rady, nech sa v každej farnosti zriadi pastoračná rada, ktorej predsedá farár a v ktorej by veriaci kresťania spolu s tými, ktorí zo svojho úradu majú účasť na pastoračnej práci vo farnosti, prispievali k rozvoju pastoračnej činnosti.

§2. Pastoračná rada má iba poradný hlas a riadi sa smernicami, ktoré vydal diecézny biskup.

C. 537. V každej farnosti nech je rada pre hospodárske záležitosti, ktorá sa riadi okrem smerníc všeobecného práva aj smernicami vydanými biskupom. Podľa týchto smerníc vybraní veriaci laici v rade poskytujú pomoc pri správe farského majetku, bez ujmy predpisu C.532.

C. 532. Farár je vo všetkých právnych záležitostiach právnickou osobou; nech sa stará, aby majetok farnosti bol spravovaný podľa predpisov C. 1281 - 1288.

/Podľa článku A. Navrátila v "Kresťanských obzoroch"/

Milý milosrdný Samaritán,

už dlhší čas sa Ti chystám napísať, ale stále som nemala Tvoju adresu. Našla som ju až dnes, v piatej kapitole sv. Matúša. Že ma to nenapadlo hneď! "Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo." Kam inam dopis adresovať, keď nie do nebeského kráľovstva? Presnejšiu adresu by som asi sotva niekde našla.

Spomenula som si na Teba koncom minulého roku, keď sa tu zrazu vynorila tá hrba Tvojich potomkov. Ani som netušila, že ich do Čiech toľko prišlo. Žili v skrytosti, ale to zemetrasenie v Arménsku nimi zatriaslo tak, že vybehli do ulíc a zrazu ich bolo vidieť: dávali oblečenie, potraviny, peniaze, i svoju krv. A niektorí mladí sa dokonca ponúkli, že radi obetujú prázdniny a pomôžu vlastnými rukami budovať zničené mestá. Však práve preto hneď pán kardiál ustanovil Výbor kresťanskej pomoci.

S radostou som rozprávala niekoľkým ľuďom, pripútaným na lôžko, čo sa deje vonku. Mlčky počúvali a potom mi jeden z nich za všetkých ostatných povedal: "To je síce pekné, čo robíte pre Arménsko, ale čo robíte pre nás, ochrnutých, vozíčkárov, chorých a opustených, ktorých máte medzi sebou, o poschodie vyššie, o dva domy ďalej...?" Začervenala som sa. Kto z nás môže povedať, že má čisté svedomie? Hneď sa mi vybavilo, čo som nedávno vykonala. V kostole som videla inzerát: "Hľadáme opatrovateľku - gazdinú pre ochrnutú mamičku dvoch detí, na štvrtky a piatky." Prečítala som to za chôdze, rýchlo sa v duchu ospravedlnila, že predse chodím do práce a ponáhľala som sa ďalej. Za nejaký čas som zistila, že ten inzerát tam visí stále. Opäť som šla ďalej: "To už určite niekto zariadil, veď to tu visí už aspoň mesiac." Až keď ma jedna veriaca upozornila, že telefónne číslo uvedené v inzeráte začína rovnakým trojčíslím ako moje číslo, ráčila som sa obťažovať a číslo som vytočila. A zistila som, že zariadené nie je nič. Až potom som pustila svoje svedomie ku slovu a prestala mu skákať do reči. Povedalo mi to pekne z plných pľúc: "Štvrtky a piatky nemôžeš, to je pravda, ale spomeň si, ako si poradil milosrdný Samaritán, keď už musel ísť ďalej. Jednoducho to zariadil v najbližšom hostinci. A ty si nezariadila vôbec nič!" Našťastie aj s tým Pán počítal a dal nám možnosť tieto prehmaty dať do poriadku vo sviatosti zmierenia.

Ale čo ďalej? Vo veľkých mestách je to naozaj problém. Ľudia sa nepoznajú, dokonca i kresťania sa poznajú len z videnia z kostola a veľmi sa o seba navzájom nestarajú. Vďaka Bohu nie som sama, koho tento problém páli a nenechá ho spať. Chceli by sme s Božou pomocou nájsť všetkých tých našich "najmenších", všetkých trpiacich a opustených a nejako im uľahčiť. Veď niekedy stačí málotrebárs návšteva v domove dôchodcov, alebo pohľadnica poslaná z výletu či blahoželanie k sviatku, drobný nákup, čítanie slepému, upratanie, láskavé slovo, dohliadnutie na deti, veď to poznáš. O všetom nezabudnúť na žiadneho z potrebných, to je nad ľudské sily. Ale keď si nad tým vezmeš patronát Ty a pomôžeš nám, iste sa to podarí. Určite máš v každej farnosti niekoľko svojich pravnukov a pravnučiek. Pošli ich, prosím Ťa, za miestnym pánom farárom, nech sa s ním dohovoria, ako na to. O niektorých chorých bude vedieť on, iných budú musieť vyhľadať sami. Niekde sa už vžila farská inzertná služba, kde môžu tí, čo potrebujú, požiadať o pomoc a tí zdraví pomoc ponúknuť. Na vidieku sa ľudia viac poznajú, ale vo veľkých mestách sa asi bez niečoho podobného nezaobídeme. Na všetko tí Tvoji potomkovia asi sami nestačia, ale keď zapoja do práce väčšie deti, študentov a mladších dôchodcov, tak to zvládnú. Ško-

da, že sa mamičky od malých detí tak ponáhľajú do zamestnania. Keby zostali dlhšie doma, mohli by si nielen užiť neopakovateľné radosť materstva, ale mohli by sa postarať i o svojich starých rodičov a susedov. Za Tvojich čias to tak asi bývalo. Aj keď ani vtedy to nebolo jednoduché. Viem, ľudská ľahostajnosť je stará ako samo ľudstvo. Keď sme už pri tom, až mi budeš písať, napíš, čo sa stalo s tým kňazom a levitom, čo šli vtedy pred Tebou z Jeruzalema do Jericha. A čo tí lupiči? Veľmi by ma zaujímalo, ako to s nimi dopadlo. V Písme už ďalej o nich nie je reč, ale ja dúfam, že sa dali na pokánie a Božie milosrdenstvo že ich zachránilo. Zo srdca by som im to priala. Sama veľmi dobre viem, ako ľahko človek urobí chybu.

Ako vidíš, vôbec sa tu nenudíme, práce máme dost a budeme Ti vďační za každú pomoc, za každého pomocníka i za každú radu. A hlavne nám tam vyprosuj Božie požehnanie.

S vďakou Tvoja

Mária Magdaléna

P Í S E Ň B O J O V N Í K A

Já nemám rád se schovávat
a pláštěm hrát dle větru,
dnes přichválit vše Pavlu snad
a zítra zase Petru,
vždy držet s tím, kdo vyhraje,
jak zbabelců je zvykem...
Vždy stojím tam, kde PRAVDA je,
a ctným jsem bojovníkem!

Já nestydím se za svůj meč
a život dávám v sázku!
To jest jen chytrých vlků řeč,
že Kristus kázal lásku.
Já pravou láskou rozumím:
CHTÍT SVOBODU SVÝCH BRATŘÍ,
CHTÍT PRAVDU, DOBRO... A to vím!
Tak milovat znám za tři!

Však nenávidím tyranů
a jejich janičárů
a kriklounů, co za bakšiš
jim chtivě tlačí káru.
Nic neroste, nic nekvete,
kam šlápne jejich noha...
Chci národ MOUDRÝ, SVOBODNÝ,
jenž bojí se jen Boha!

A proto směle harcuji
a nebojím se rány,
až všechny spáče zburcuji
a zborím věznů brány.
Nechť soptí saň a stříká jed,
nechť od svých bratří zkusím:
Se svatým Jirím táhnu vpřed
a draka zabít m u s í m .

Karel Dostál-Lutinov, 1902.

/prevzaté z Křesťanských obzorov č.11/89/

O POZEMSKOM VÝZNAME PÚTÍ

Dôležitou súčasťou prvého roku Desatročia bola snaha obnoviť /podľa dobrého slovenského príkladu/ aj v Čechách a na Morave tradíciu veľkých pútí. Veľmi by som si priaľ, aby táto snaha nezoslaba tvárou v tvár niektorým problémom každého začiatku a pod tlakom narastajúceho protivenstva, ale aby sa púte v budúcnosti stali uhoľným kameňom programu obnovy. Je napísané, že kdekoľvek sa dvaja alebo traja zhromaždíme v Jeho mene, je On s nami - ak sa nás zhromaždia tisíce či státisíce, tým bezpečnejšie môžeme dúfať v Jeho prítomnosť. Je napísané, že kto o Ňom vydá svedectvo pred ľuďmi, toho i On vyzná pred Otcom - pre značnú časť tých státisícov je však práve púť tou najlepšou a často i jedinou príležitosťou, ako sa verejne prihlásiť ku Kristovi.

Púť je čímisi hlboko katolíckym a tým bytostne mnohovrstevným: patria k nej stánky s devocionálami, strelnice a kolotoče rovnako ako precízna liturgia; individuálna sviatosť zmierenia a hlboké duchovné zážitky malých spriaznených spoločenstiev, rovnako ako niekedy neviazaná anonymita davov, zázračné obrazy a aktuálne zázraky rovnako ako verejná manifestácia. Nie je príliš prozreteľné chcieť niektorú z týchto dimenzií pútí násilne škrtnúť, o to nebezpečnejšia a priamo protikatolícka je však snaha redukovat' púť len na jednu z nich. Lebo púť je ex definitione cesta s otvorenými možnosťami: na jej konci nesmú stáť iba kolotoče, ale ani jediný univerzálny návod, ako sa priblížiť k Bohu a nájsť cestu do Jeho kráľovstva. Púť ako cesta znamená predovšetkým odpútanie sa: od zväzujúceho určenia miestom, majetkom, spoločenským zaradením a v nie poslednom rade i strachom. V žiadnom prípade však nie je bezduchým rozpútaním, púhou negáciou a opozíciou: veď púť je predovšetkým nasledovaním, cieľavedomým smerovaním k onej bráne, pri ktorej sa nám radí prosit' a tĺcť - trebárs i drsne a násilnícky - aby nám bola nakoniec otvorená. Púť je čosi v onom novom poriadku Vykupiteľa, čo síce prichádza "zákon naplniť", čo však nakoniec "nemá, kde by sklonilo hlavu".

Kresťanstvo je bytostne ofenzívne náboženstvo: napriek všetkej svojej nenásilnosti a pokore odmieta každú uzavretosť a pasivitu, vyžaduje, aby evanjelium bolo hlásané všetkým národom, aby mu bolo vydávané svedectvo za všetkých okolností a aby skrz ne bola premenená celá krajina. Ježišov veľkonočný príchod do Jeruzaléma je nielen dobrovoľný, ale dokonca triumfálny - je to posledná kvapka do politicko-oportunistických špekulácií Veľrady. V tomto zmysle sú púte ako masový a manifestačný spôsob nasledovania Krista jedným z najvýraznejších prejavov kresťanskej ofenzívnosti. Uzatvorím teda svoju úvahu poukázaním na tradičnú marxistickú poučku: že totiž revolúcia je porazená vo chvíli, keď sa obmedzí na obranu a ohradí sa barikádami. A my kresťania sme predsa vo svojej podstate profesionálnymi revolucionármi, ak sa pod revolúciou chápe ten radikálny obrat ku Kristovi, staršími označovaný ako METANOIA. Preto nech žijú púte!

Václav Benda

HNUTIE „COMUNIONE E LIBERAZIONE“ /Z poľského prekladu v čas. ĽAD/

„Comunione e Liberazione“ možno pokladať už za zrelý jav - veď má viac ako tretinu storočia. Toto talianske hnutie, ktoré vo svojich rozličných formách zeskupuje desaťtisíce členov, vzniklo roku 1954 v Miláne. Neskôr vedelo odolávať nielen vlne odporu zo strany širokých talianskych cirkevných kruhov a svetských prostredí v ťažkých pokencilových rokoch, ale i kríze, ktorá sa roku 1968 dotkla všetkých katolíckych hnutí a to hlavne mládežníckych.

So začiatkom pontifikátu Jána Pavla II. sa situácia zmenila. Hnutie, hoci neprekonallo odpor početných talianskych protivníkov,

môže počítať s pochopením zo strany pápeža, na ktorého plánoch sa-
júcích sa Cirkvi sa chce zúčastňovať. Osemdesiate roky sú obdobím
významného rozvoja „Comunione e Liberazione“ tiež za hranicami Ita-
lianska: hnutie sa stáva postupne svetovým javom.

Vývoj

V posledných rokoch pontifikátu Pia XII., v milánskej diecéze,
poznačenej podobne ako iné diecézy krízou Katolíckej akcie, vzniká
„Gioventu Studentesca“ /„Študentská mládež“/.

Jej počiatky sú spojené s menom kňaza don Luigi Giussani, pre-
fesoru apologetiky v arcibiskupskom seminári vo Venegono, kaplána
lycea Bercheta v Miláne a znalca severoamerického protestantizmu. Od
roku 1954 zakladá v stredných školách v Miláne spoločenstvá nového
typu, tzv. iniciatívy kresťanskej prítomnosti. Tieto spoločenstvá ma-
li integrálny charakter. Bola v nich snaha spájať modlitbu s bezpros-
trednou vzájomnou pomocou a službou navonok, ako aj s intenzívnym
kultúrnym životom. V protiklade k liberálnej tendencii oddeľovať vie-
ru od kultúry, „Gioventu Studentesca“ navrhovala integrálnu víziu
kresťanskej kultúry odpovedajúc tak globálne a nezávisle na požiadav-
ky, ktoré kladie spoločnosť. Táto obnovená kresťanská kultúra bola
myslená ako opozícia k svetským kultúram, ktoré ju chcú zničiť alebo
odsunúť na okraj. Táto kultúra je teda v úplnom protiklade k indivi-
dualistickému liberalizmu, ako i k ideológiám „svetských náboženstiev“
ako je napríklad marxizmus. Vzhľadom na tieto novátorske zásady „Gio-
ventu Studentesca“ začala mať veľké úspechy a zasiahla svojím vplyvom
stredné školstvo v celom Miláne ako i početné skupiny mládeže v Lon-
bardii. Pretože misijná činnosť bola jednou zo základných zásad hnu-
tia, súčasne sa hnutie pokúsilo získať stúpencov v Brazílii a Ugande.

Kríza /1965-1968/

Úspech, ktorý dosiahlo hnutie „Gioventu Studentesca“ rozšíril
rady nepriateľov, a to hlavne vtedy, keď hnutie od roku 1962 začalo
akcie proti svetským organizáciám gymnaziálnej mládeže a proti Picco-
lo Teatro, ktoré sa snažili o úplné zosvetštenie kultúrneho života v
Miláne ako aj o získanie vplyvu v katolíckom prostredí. Na druhej
strane určité cirkevné kruhy, predovšetkým Katolícka akcia považovali
„Gioventu Studentesca“ za hnutie vymykajúce sa akejkoľvek kontrole.
Preto roku 1965 „Gioventu Studentesca“ bola podriadená „Katolíckej
akcii“. Takto okýptené hnutie sa rozvíjalo smerom, ktorý jeho tvorca
nepredpokladal a v rokoch 1967-68 sa zapojilo do medzinárodnej búrky,
ktorá sa vtedy rozpútala na univerzitách. V roku 1968 väčšina členov
vystúpila z „Gioventu Studentesca“, aby posilnila rady rôznych študent-
ských organizácií.

Pre tých, ktorí ostali verní tvorcovi hnutia a jeho programu, od
tej chvíle začala nová epocha. Vracajúc sa k niekdajšiemu vzoru z ob-
dobia pred podriadením hnutia hierarchii, tvoria paralelnú štruktúru
/Kruh Karola Pégyho/, ktorá umožnila rekonštruovať niekdajšiu sieť
na stredných školách a milánskej univerzite, čo sa stalo v roku 1970
počiatkom „Comunione e Liberazione“.

Rozvoj „Comunione e Liberazione“ /1968-1978/

„Comunione e Liberazione“ pokračuje v základných líniách prev-
zatých od „Gioventu Studentesca“, pričom zdôrazňuje niektoré jej ten-
dencie: jednota Cirkvi, oslobodenie chápané tiež ako projekt spoloč-
enskej premeny, vytvorenie nového typu človeka. „Comunione e Libe-
razione“ vychádzalo z predpokladu, že premeny v šesťdesiatych a se-
demdesiatych rokoch viedli ku hegemonii laických a marxistických
prúdov, a rozhodlo sa zmeniť svoju taktiku: prijíma obranné pozície,
vyzýva vzoprieť sa laickému ovládnutiu poľa kultúry, stavia sa proti
novému konformizmu obranou slobody vo výchove a kultúre /edtiaľ zá-
pas za zachovanie katolíckeho školstva/. Táto obranná stratégia sa

prejavuje v snahe o systematické zdôraznenie prítomnosti „Comunione e Liberazione“ v univerzitnom živote. Je to prítomnosť chápaná ako opozícia voči krajine ľavicových hnutí. V prvej polovici sedemdesiatych rokov „Comunione e Liberazione“ je jediným hnutím, ktoré sa stavia čelom /neraz víťazne/ proti prúdom, ktoré sú ozvenou roku 1968. Jedným z jeho hlavných protivníkov je hnutie „Kresťania v prospech socializmu“, ktoré sa usiluje zmieriť kresťanskú vieru s marxizmom. Toto hnutie malo v Taliansku v prvej polovici sedemdesiatych rokov veľký vplyv v intelektuálnych a odborových katolíckych prostrediach. Pretože zápas sa týka rovnako kultúrnej a ideologickej sféry, „Comunione e Liberazione“ sa rozhoduje vybaviť sa vhodnými prostriedkami. Preto sa od roku 1970 rozvíja veľkorysá vydavateľská činnosť /vydavateľské dielne, knižky, príručky, semináre, deškolovanie/ a pokračuje systematicky v získavaní pre hnutie nových terénov a prostredí. Z javu, ktorý mal lokálny a regionálny charakter, sa „Comunione e Liberazione“ mení na hnutie celonárodné a s ďalšími generáciami členov na hnutie zahrňujúce stále nové prostredia: ku gymnazistom, študentom a profesorom sa pridávajú i klerici a tiež odborári.

Hoci sa rozvoj Hnutia stáva nesporným faktom, naráža na odpor rôznych katolíckych prostredí cirkevných i laických. Objavujú sa podozrievania, či Hnutie nemá zámer vytvoriť v Miláne konkurenčnú diecézu a v Taliansku - konkurenčnú Cirkev? Ba čo viac, „Comunione e Liberazione“ zavádza všetkým tým, ktorí identifikujú sa s Druhým vatikánskym koncilom, vsadili na kartu otvorenosti voči svetu. Sú hotoví považovať „Comunione e Liberazione“ za pokus o návrat k starým formám, keďže tam, kde „Comunione e Liberazione“ vedie zápas proti laickej kultúre, oni chcú viesť dialóg viery s modernými kultúrami. „Comunione e Liberazione“ nerada videná Biskupskou konferenciou, odmietnutá Katolíckou akciou začína sa nachádzať za záclonou.

Vzhľadom na vplyv rôznych činiteľov sa však situácia začína postupne vyjasňovať. Aby mohla biskupská hierarchia odporovať laickej ofenzíve v zákonodárstve a v kultúre, rozhoduje sa privolať všetkých eventuálnych spojencov. Tak i „Comunione e Liberazione“ bola v roku 1974 požiadaná o pomoc v zápase v súvislosti s referendum o rozvode. Tento zápas, hoci celkove prehraný, posilnil presvedčenie Hnutia o jeho úlohe v talianskom katolicizme. Analýza výsledkov referenda utvrdila „Comunione e Liberazione“ v presvedčení, že katolicizmus v Taliansku je teraz v menšine, a že sa rodí nutnosť postupného pokresťančovania krajiny. V polovici sedemdesiatych rokov začala zas krajná ľavica ostrú kampaň proti „Comunione e Liberazione“. V rokoch 1975-78 sa sídla Hnutia stali objektami častých bombových útokov. V tejto atmosfére ofenzívy „Comunione e Liberazione“ postupne získava sympatie a podporu zo strany Cirkvi.

„Ľudové hnutie“ - svetské rameno „Comunione e Liberazione“

Zápas, ktorý sa rozpútal pri referende o rozvodoch v roku 1974, ako i predchádzajúci zápas za slobodu školstva, situujú hnutie „Comunione e Liberazione“ už nielen za pôdu nábožensko-kultúrnu, ale aj politickú. Práve z tohto ovzdušia sa rodí 1975 roku „Ľudové hnutie“, ktoré sa na politicko-spoločenskom základe, na základe „konkrétnych akcií“ podujíma brániť program „Comunione e Liberazione, zatiaľ čo Hnutie /CeL/ sa bezprostredne neangažuje v politických akciách. Svojou účasťou v zápasoch spojených s jednotlivými celoštátnymi referendumami /hlavne s referendumom o prerušení tehotenstva/ „Ľudové hnutie“ stojí pred nutnosťou vymedziť svoju pozíciu v politickom systéme Talianska. Spočiatku sa vyjadruje za činnosť v rámci Kresťanskej demokracie, ktorá sa však stavia neochotne k rozhodne laickému hnutiu. Pod vedením svojho neobyčajne charizmatického vodcu, Roberta Formigoniho, „Ľudové hnutie“ si dobýva právo na existenciu v talianskom politickom systéme a tiež umožňuje „Comunione e Liberazione“ preniknúť do kruhov politickej elity.

Úplné uznanie Hnutia Cirkvou.

Situácia „Comunione e Liberazione“ sa významne zlepšila v posledných rokoch pontifikátu Pavla VI., ale až po nástupe Karola Wojtylu na Apoštolský stolec bolo toto hnutie oficiálne schválené. Od roku 1978 Ján Pavol II. mal často možnosť vyjadriť svoje sympatie k Hnutiu alebo sa zúčastniť na jeho najvýznamnejších podujatiach /napríklad na každoročnom stretnutí v Ríme v roku 1982/.

Na kultúrnej rovine už roku 1978 „Comunione e Liberazione“ oznamuje svoju prítomnosť masovokomunikačnými prostriedkami. Snaha vybudovať si pozíciu v katolíckej tlači viedla k vytvoreniu skutočného tlačového štábu: denník „L'Avenire“, týždenník „Il Sabato“, mesačník „Communio“, a tiež k zlepšeniu pozície vo vydavateľskej oblasti. Konečne v roku 1980 „Comunione e Liberazione“ prišla s iniciatívou organizovať medzinárodné stretnutie pre rozvoj priateľstva medzi národmi v Rimini. Toto veľké kultúrno-náboženské stretnutie dáva pochopiť, aký význam dosiahlo Hnutie v Taliansku v osemdesiatych rokoch a ako hlboko ovládlo prostriedky spoločenského dialógu.

Zmedzinárodnenie Hnutia.

Misijná činnosť „Gioventu Studentesca“ zaviedla Hnutie až do Ugandy, Brazílie a Zairu. „Comunione e Liberazione“, hneď ako prekonal krízu v roku 1968, rozšírilo svoj vplyv v týchto krajinách a začalo pracovať aj v iných /napríklad Chile/. Zároveň „Comunione e Liberazione“ sa rozvíja v krajinách Západnej Európy. Jej hlavnými centrami sa stali Švajčiarsko, Španielsko, Belgicko a Nemecko. Hlavným problémom je prispôbenie sa Hnutia miestnym tradíciám. Je to zvlášť ťažké tam, kde je narušená jednota katolíkov a kde do správania ľudí silne prenikol proces laicizácie spoločenstva, ako napríklad vo Francúzsku. „Comunione e Liberazione“ sa tam pokúša o akcie „návratu“, široko využívajúc masovokomunikačné prostriedky ako svetské tak i náboženské: vydavateľstvá, tlač a rozličné kultúrne podujatia. Bezresporene jej najväčším triomfom je schopnosť viesť otvorený dialóg s rôznorodými prostrediami neraz vzdialenými od kresťanstva.

„Comunione e Liberazione“ vznikla v predvečer II. vatikánskeho koncilu ako jedna z odpovedí na krízu tradičných katolíckych mládežníckych organizácií. Je založená na návrhu formy „kresťanskej prítomnosti“ vhodne asimilujúcej tradičné i moderné prvky. Tradícia - keď ide o návrat k oceneniu modlitby, služby a poslania. Moderné metódy znamenajú systematické využívanie najnovších všeobecne zrozumiteľných techník spoločenského dialógu. Program „Comunione e Liberazione“ zapadá do tradície integrálneho katolicizmu: odmieta každý dualizmus medzi duchovnosťou a dočasnou a medzi vierou a kultúrou. Kresťanská prítomnosť v spoločenstve má byť plnou prítomnosťou zahrňujúcou všetky oblasti života: kultúrnu, sociálnu i politickú. Cieľom, ktorý si stavia „Comunione e Liberazione“, je budovanie katolíckej spoločnosti schopnej odolávať laickej, medziiným marxistickej hegemonii.

Ak sa pozeráme z časovej perspektívy, môžu sa nám zdať výsledky „Comunione e Liberazione“ nedostatočné. Najväčšie zápasy v Taliansku v otázke rozvodu a prerušenia tehotenstva sa žiaľ prehrali, sekularizácia talianskej spoločnosti veľmi rýchle postupuje. Predsa však sa Hnutie pričínilo iné nasmerovanie súčasného procesu laicizácie, o urýchlenie krízy talianskeho marxizmu a o skončenie bojovej ateizácie. Nemiená to však skutočnosť, že taliansky katolicizmus prežíva teraz úpadok, a že v tejto situácii „Comunione e Liberazione“ zostáva najdynamickejšou a najsilnejšou orientáciou vystupujúcou popri iných pokoncilových apoštolských hnutiach.

H. Portelli

Pozn. o autorovi: Hugues Portelli prednáša politické vedy na univerzite v Nanterre.

STRACH PRED NAŠIMI PRIATEĽMI

Keď boli v prvotnej cirkvi krstení katechumeni, značilo to, že v ich vnútri došlo k radikálnej zmene, čo vyžadovalo aj zmenu v ich živote navonok. Nemohlo už stačiť to, čím boli aj bez Krista. Nestačilo už byť spravodlivým, čestným, umierneným, dobrosrdečným. Takými mali byť už prv, než sa začali nazývať kresťanmi. Dobrý pohan je povinný už preto, že je človek, mať spomenuté dobré vlastnosti. Kto však je pokrstený, má byť lepší než čo sa žiada od dobrého pohana. Nie že by mal týmito jeho čnosťami pohrdáť, ale má si byť vedomý toho, že stupeň čnosti, ktorý sa hodí pre dobrého pohana, pre neho ako kresťana už nestačí.

Pokrstený človek dnes žije vo svete, ktorý neprikladá krstu a dokonca Kristovi žiadnu cenu. Žije vo svete dobrých a menej dobrých pohanov. Tento svet je pohanský vo svojom zmyslení aj v živote. Betlehem je pre neho dojemnou rozprávkou, Kalvária mytologickou tragédiou. Čnosťou je pre tento svet denný kúpeľ. Nebo je pre neho kúskom lákavej torty vo vzduchu, a peklo len strašením čertovým vrecom.

Svet, v ktorom žijeme, považuje za dobrý ten román, pri ktorého čítaní sa zabavíme a oddýchame si, aj keď to spôsobuje skazu v našej duši. Rozvod nie je pre tento svet ničím nesprávnym, lebo Miškova druhá žena Jana miluje iného muža, a láska na to predsa dáva právo. Tento svet sa usmieva povýšene nad hriechami tela, pretože sú to len prejavy bujnej krvi a zvodných očí. Šaty nemajú podľa neho úlohu zakrývať, ale odhalovať. Hriechom je podľa neho len to, čo je spoločensky neprípustné.

V takej atmosfére musí žiť pokrstený človek, kresťan. A on sa pritom vôbec nebojí, že sa nakazí! Veď jeho pohanskí priatelia, celkom rozumní ľudia, mu túto atmosféru odporúčajú.

Týchto dobrých pohanských priateľov by sme sa mali vlastne báť. To neznamena, že sú to samí spustlíci. To vôbec nie! Keby takými boli, tak by sme sa ich pravdepodobne nemuseli báť. Nie, sú to rýdci pohania so slušným pohanským zmyslením. A nevládnú tomuto svetu zle. A ovládajú svojím vplyvom prekvapivo silne aj náš vlastný život. Formujú naše náklonnosti a averzie, nasadzujú myšlienky do našej hlavy a kladú slová do našich úst. Píšu pre nás romány, ktoré máme vo svojej knižnici, píšú noviny, ktoré denne čítame. Učia našu Anku na gymnáziu občiansku náuku a nášho Vladka dejepis. Hrajú v kine, pripravujú televízne programy, tvoria naše vlády. Nemôžeme im uniknúť.

Ak sa čas od času nezastavíme a nespýtame sa sami seba, ako kresťansky žijeme, tak čoskoro zistíme, že máme kresťanskú dušu s pohanským svedomím. Čo hovoríme na tento realistický román, na tento zmyselný televízny program? Kde zostala naša kresťanská citlivosť k tomu všetkému? Dali sme za pravdu pohanskému spisovateľovi, učiteľovi, politikovi?

Nebolo by to všetko tak zlé, keby sme si boli vedomí toho, čo sa s nami robí, ale toho si vedomí nie sme. Všetko prebieha tak nenápadne a pekne. Veľké neresti sa prevliekajú za malé čnosti. Právom píše Bernanos: "Hriech vstupuje do nášho života veľmi zriedka násilne, ale omnoho skôr pomocou ľsti. Presakuje do nášho vnútra ako vzduch, nemá formu, farbu ani vôňu, prijíma každú farbu, každý tvar, každú chuť. Rozkladá nás zvnútra." Keby nepriatelia našu vieru napadli otvorene, kládli by sme im smrteľný odpor. Pred našimi dobrými pohanskými priateľmi sme však zložili zbrane bez toho, že by sme zbadali, a pravdepodobne sme si neuvedomili, že sa odohrála bitva.

A môže to dôjsť tak ďaleko, že k nim prejdeme celkom. V krste sme dostali svetlo viery. Môžeme ho zanedbávať, a ono bude hasnúť tak pomaly, až si naše oči zvyknú na tmu, a keď sa jedného rána prebudíme vo tme, ani sa už preto nezľakneme.

/z knihy "Der unruhige Christ" od Kiliana McDonnella OSB, Luzern 1963/

ČO ROBIŤ?

Svojimi podpismi sme žiadali, aby nám bolo povolené minimum náboženského života. Nečakajme, že niečo dostaneme zadarmo, alebo že niekto za nás niečo urobí. Skúsenosť i múdrosť našich predkov to vyjadřila krátko a výstižne: "Človeče pričin sa a Boh ti požehná." Aby sme sa zbytočne nenamáhali, musíme si v prvom rade priznať, čo sme nielen stratili, ale čo stále vlastnou vinou strácame.

Prvou chybou je hľadať príčiny zla a všetkého toho, čo dolieha na veriaceho človeka, len v druhých ľuďoch a v situáciách, do ktorých sme postavení. Náprava tejto prvej chyby je v tom, že si priznáme a budeme si stále priznávať, že na udržanie tohoto neutešeného stavu máme tiež svoj podiel. Naše priania a predsavzatia sú krásne a vznesené, ale naše jednanie je polovičaté, sebecké, hlúpe a malicherné.

Druhý zdroj tejto špatnej situácie je naša ľahostajnosť. Je pravda, že spôsob života, v ktorom sme nútení žiť, vedie k ľahostajnosti a apatii. Ľahostajnosť si však môže dovoliť človek, ktorý v nič a nikomu neverí. My veríme Bohu. Boh nás postavil do tohoto prostredia a očakáva, že mu svojim praktickým životom vydáme svedectvo. Keď sme k Božím zámerom ľahostajní, sme ľuďmi bez viery.

Tretia príčina neutešenej situácie je naše sebecko. Materializmus nahradil skutočnú lásku, ktorá chce dobro pre druhého, láskou len k sebe. V materialistickom ponímaní existuje človek len krátko a bude mať len to, čo si užije na zemi. Prečo by sa mal starať o druhého, preberať jeho strasti a bolesti? Tejto mentalite podliehame rovnako ako ľudia bez viery v Boha.

Štvrtá príčina, prečo sme toľko stratili a ešte stále strácame, je náš nerozumný strach. Ako sme ľahostajní k tomu, čo sa deje okolo nás, sme ľahostajní k pravde. Pravda znamená vidieť veci také aké skutočne sú. V prvom rade vidieť a priznať, že mravné zlo je zlom, aj keď je pomenované sebauznejším názvom. Zmanipulovaná pravda a polopravda vytvárajú neistotu. Neistota vyvoláva pochybnosť a pochybnosť vedie k opatrnosti. Potom už tu je len strach, čo všetko by sa mohlo stať, k e b y ...

Piata príčina našej slabej viery je v nevedomosti. Ateistický režim po 40 rokoch sústavne izoluje veriaceho človeka od biskupov, kňazov, kostola, literatúry, sviatostí, spoločenstva a vôbec náboženského života.

Dnešný mladý veriaci človek v živote ešte nevidel skutočného vlastného biskupa, rehoľníka, rehoľnicu, skutočný katolícky časopis, opravdu dobrý film, knihu katechizmu, cirkevné dejiny, životopisy svätých. Čo ale robíme? Napriek tomu, že mnoho vecí a hlavne kníh a knižníc bolo zničených, zaniklo, ako zachádzame s požičanou knihou, rozpísaným samizdatom alebo informáciou? Koľko kníh sa stratí len preto, že sa nevrátia, nečítajú alebo zabudnú?

A vôbec máme snahu si doplniť svoje medzery v poznávaní katolíckej náuky a katolíckej mravouky a mravnosti? Máme a poznáme katechizmus? Máme snahu a dokážeme vysvetliť námietky a neznalosti neveriacich? Nevyzeráme často so svojimi neúplnými znalosťami trapne, nevzdelane a úboho?!

Šiesta a zhrňujúca príčina mnohých nedostatkov, ktoré by sme chceli odstrániť, je p o h o d l i e a k o n z u m . Podstata katolíckej viery a mravnosti je odvodená z obety Ježiša Krista. Každý pokrstený nasledovník Krista chce prinášať s Kristom rovnaké obety, a to denne a po celý život. To je ale protiklad konzumu, nároku na životnú úroveň a životné postavenie, na pohodlie.

V týchto šiestich bodoch je len časť odpovedi na otázku: "Čo robiť?": Odstraňovať naše nedostatky. Sú tu ale tiež naše možnosti, na ktoré nepotrebujeme predchádzajúce schválenie, financie, miesto a čas.

Paralelne k našim nedostatkom sú tu v bodoch kladné námety. Nezaujímame budeme nahradzovať záujmom o Božie veci. Život Cirkvi u nás i vo svete nám nebude ľahostajný a cudzí. Budeme sa zaujímať o náboženský život okolo seba. Je treba povzbudiť každého, kto hľadá, kto kolísa, i toho, kto tak opravdu žije a pociťuje svoju samotu v ľahostajnej spoločnosti. Je treba "chcieť vidieť skutočnosť sveta vo svetle Božieho poriadku" a nie vo skreslenom poňatí ideológie propagandy, pseudovedy, poloprávdy a klamstva. Ako si priznávame svoj sklon k sebeckému poňatiu života, tak je treba prakticky proti tomu niečo robiť. Sú tu rôzne možnosti a kto chce v i d i e ť - b u d e i c h v i d i e ť .

Posielajú sa balíčky do misií, rozpisuje sa náboženská literatúra, je snaha učiť deti náboženstvo, tvoriť seba vzdelávacie krúžky, zachovať náboženskú literatúru, umenie a kultúru, postarať sa o osamelých ľudí, o ľudí na konci svojich mravných síl, postarať sa o kresťanský pohreb, obnoviť a udržať kostolný spev a pod.

Nerozumný s t r a c h nie je dôstojný skutočného kresťana. Každé násilie, každá násilná moc, aby sa udržala, musí pestovať neustálu psychózu strachu. Radostná zvesť Eванjelia prináša človeku oslobodenie. "Veď sme v rukách Božích!" Keď sa chceme zbaviť strachu, musíme pre to niečo urobiť. Nehanbiť sa a nebať sa mať kríž v byte, nehanbiť sa za sväté obrazy, nebať sa ísť do kostola, stretnúť sa s veriacimi ľuďmi. Odmietať i pasívnu účasť na nezmyselnej verejnej mienke. Uplatňovať jestvujúce dobré právne predpisy, nebyť ľahostajný k hrubosti, vandalizmu a diktátu spodiny. Praktická skúsenosť učí, že človek viac hreší zavinenou nevedomosťou, než vedomou zlobou. Čo robiť? Doháňať, čo nám chýba, keď nám to nikto nechce dať, opatríme si to sami. Keď nemôžeme v kostole počuť celú katolícku nauku, študujeme ju súkromne. Koľkí z nás dôkladne alebo aspoň raz v živote prečítali úplný katolícky katechizmus? Slovo obeta a služba bolo z nášho slovníka vylúčené. Pokiaľ tu sú, tak len v dešpektívnom poňatí. Materialistické poňatie človeka a zmyslu života je jednoduché: "Ži a užívaj si, za pár rokov všetko definitívne skončí." Naše kresťanské poňatie je úplne opačné: "Prines Bohu obeť sám seba a služ mu, aby si naveky žil!"

Svojimi podpismi chceme na spoločnosti minimum priestoru pre náboženský život, máme dokonca podľa zákonov tejto spoločnosti na to plný nárok. Nebude nám to však nič platné, i keby sme dostali všetko čo žiadame, keď sa nebudeme starať o to, čo ešte máme, keď nebudeme rozvíjať možnosti, ktoré tu sú.

/ Kresťanské obzory č. 11, krátené /

VÝZVA VŠETKÝM POKRSTENÝM

Je potrebné, aby sme si dobre uvedomili, čo nám chce Pán dať najmä v tejto dobe. Koncil bol pre nás veľkým darom a my sme povolani, aby sme v tejto etape života Cirkvi z mnohonásobili svoje úsilie, aby sme lepšie poznali a pochopili úmysly koncilu, prijali za svoje jeho smernice a pokyny a odpovedali na jeho výzvu. Je to výzva pre každého pokrsteného, pre každú miestnu cirkev, aby verne plnili úlohu, ktorú im zverila všeobecná Cirkev, totiž hlásať radostnú zvesť spásy celému svetu. Toto vyžaduje zvláštnu a kladnú odpoveď dnešných laikov.

Nesmieme podľahnúť pokušeniu stotožňovať spôsob kresťanského života so zásadami a mravmi, ktoré dnes všeobecne prijíma moderná spoločnosť. Podľa slov sv. Pavla: Nepripodobňujte sa tomuto svetu" /Rim 12,2/.

/Z posolstva Jána Pavla II. na stretnutí s laikmi v Oceánii 30.1.86/